

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-530

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX JANUARY - SAUSIO 27, 1994 Nr. 4

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Tik pradėjus darbą

PRASIDĖJO NESUTARIMAI RUSIJOS PARLAMENTE

Dr. Antanas Butkus

Dveji naujojo Rusijos parlamento rūmai savo darbą, pirmojoje sesijoje po rinkimų, pradėjo ne tik atskiruose pastatuose, bet ir priešingu stiliumi. Tik Aukštesnieji rūmai audringais plovimais išreiškė bendradarbiavimą su Prezidentu B. Jelcinu. Bet jau po pirmos sesijos dienos tapo akivaizdu, kad šis Parlamentas nėra tas, kurio Prezidentas tikėjosi, pereitų metų rudenį, spalio mėnesį išvaikęs senąjį Liaudies deputatų parlamentą.

Žemesniuose rūmuose garsiai ir aiškiai "dirigavo" V. Žirinovskis (jo partijos atstovai šiuose rūmuose užėmė 64 iš 450 vietų), savaip suprasdamas posėdžio tvarką, reikalaudamas pirmininkaujančio neužimti jam skirtos vietos, išjungti mikrofonus ir kt.

Vis tik reformatoriams paskelbus boikata, pirmininkas G. Lukava pradėjo posėdį. Beje, jis V. Žirinovskio partijos narys ir sesiją atidarė dėl to, kad yra vyriausias amžiumi Žemesniųjų rūmų deputatas.

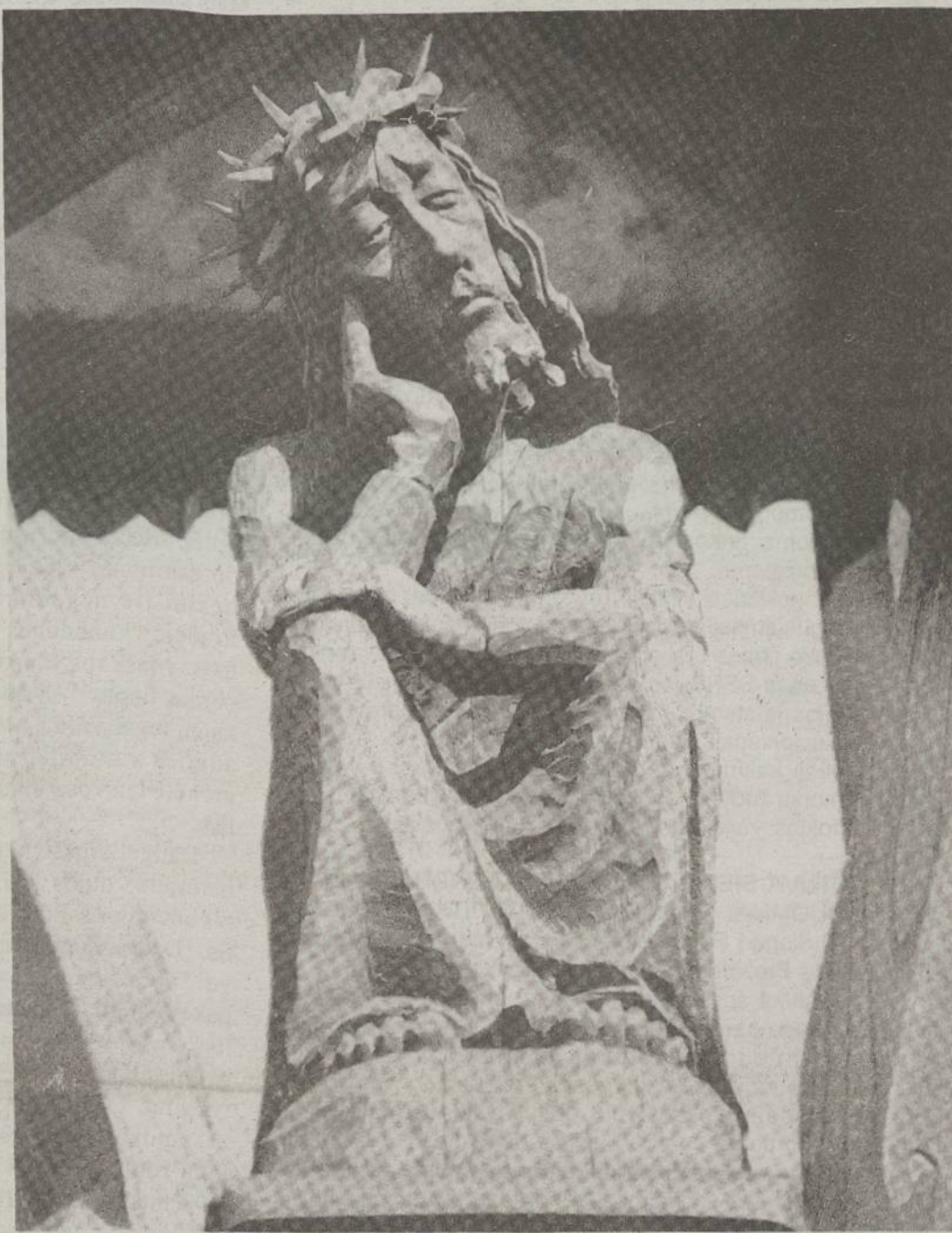
Prezidentas B. Jelcinas nuolankiai kreipėsi tik į Aukštesniųjų rūmų deputatus ir nekalbėjo Žemesniuose rūmuose (gal dėl to, kad Žemesniųjų kontingentą sudaro nacionalistai ir komunistai), kviesdamas sukurti pagrindą demokratiniam valdymui, pabrėždamas, kad tai ne tik pateisintų rinkėjų viltis, bet ir būtų reikšminga Rusijos istorijai.

Aukštesniųjų rūmų deputatai – tai du atstovai, išrinkti kiekviename iš 88 Rusijos rinkiminių rajonų, surinkę daugiausiai balsų iš kandidatavusių tarpo. Daugumoje jie – žymūs, autoritetingi savų rajonų politikai, norintys dirbti konstruktyviai.

Žemesniuose rūmuose Parlamento sesijos atidarymą sveikino ministras pirmininkas V. Černomyrdinas, kviesdamas deputatus būti tolerantiškesniais ir kantrėsniais. Jis pranešė, kad Vyriausybė turi paruošus per 100 įstatymų projektų, įskaitant civilinį kodeksą, nuosavybės, mokesčių, bankų ir kt. įstatymus.

Į Žemesniuosius rūmus

buvo išrinkti 444 deputatai (turėjo būti 450, bet keli kandidatai buvo diskvalifikuoti). Pusė deputatų yra išrinkti pagal partijų sąrašus, o kitą pusę sudaro deputatai išrinkti rinkiminėse apygardose iš nepriklausomai kandidatavusių asmenų. Ir nors Žemesniuose rūmuose didžiausią vietų skaičių (94 vietas) turi buvusio Ministro pirmininko Jegoro Gaidaro blokas, opozicinių bloką atstovauja net trys partijos: V. Žirinovskio liberalai demokratai, komunistai ir Agrarionės partijos nariai, atitinkamai užėmę 63, 55 ir 45 vietas. Žinant ankstesnius V. Žirinovskio pasisakymus, jo elgesį mitingų ir posėdžių metu, galima tikėtis chaoso ir kitų pirmosios Rusijos Parlamento sesijos posėdžių metu. Tas ypač pasitvirtino renkant speakerį. Su komentarais ir aiškiai V. Žirinovskis atsiėmė savo kandidatūrą, pažymėdamas, kad jis būtų galėjęs būti speakerio pavyzdys ne tik šalyje, bet ir pasaulyje. Žodžiu, lyg ir speakeris – etalonas. Prie šio pasisakymo dar pridūrė, kad jis gruodyje išvykęs į Europą ir praleidęs ten dvi dienas, apvertė aukštyn kojom ne tik Europą, bet ir pasaulį. O faktiškai – jis buvo išprašytas iš (Nukelta į 8 psl.)

Šis penkių lietuvių tautodailininkų išdrožtas Smūtkelis-Rūpintojėlis yra pastatytas Budapešto kapinėse, kritusiems 1956 sukilimo dalyviams prieš sovietų okupaciją. Algimant: Žižiūno nuotr.

Iš Jungtinių Tautų

Sausio 10 - 14

Misijos patarėja G. Damašytė atstovavo Lietuvos delegacijai JT Moterų komisijos darbe. Susirinkusios delegacijos svarstė pasiruošimą Ketvirtajai Pasau-

linei Moterų konferencijai, kuri įvyks 1995 m. rugsėjo 4-15 d.d. Beidžinge. Moterų konferencijos tema: Akcija dėl lygybės, vystymo ir taikos.

Sausio 11

LR Ambasadorius prie JT A. Simutis dalyvavo Rytų Europos grupės ambasadorių pasitarime Ukrainos Misiijoje. Šiuo metu grupei pirmininkaujantis Ukrainos ambasadorius V. Batiouk pristatė provizorinį rinkiminės procedūros plano projektą pagal kurį Rytų Europos grupės nariams siūloma vadovautis remiant šios grupės kandidatūras į įvairius JT postus.

Misijos patarėja G. Damašytė dalyvavo JT 50-mečiui paminėti komiteto posėdyje, kuriame Generalinio sekretoriaus speciali patarėja G.M. Sorensen nušvietė kaip rengiamasi paminėti JT 50-metį ateinančiais metais. Pranešta, kad 27 valstybės

įsteigė nacionalinius komitetus paminėti šią sukaktį ir kad 80 JT asociacijų jungiasi į paruošiamuosius darbus. JT šią sukaktį paminės 1995 spalio 24 viršūnių konferencija New Yorke bei informaciniais leidiniais, kurie bus skleidžiami pasauliniu mastu.

LOS ANGELES RAJONA NUSIAUBĖ ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Žemės drebėjimus sekančios įstaigos pranešė, kad drebėjimas siekė 6,6 skalę. Taigi tokių drebėjimų nuostoliai visad būna dideli.

Mums apie drebėjimą tuoj pranešė mūsų nuolatinė bendradarbiė Rūta Sakienė, minėdama, kad dar nežinanti kiek yra nukentėję lietuviai. Reikia laukti, kad su labai vėluojančiu paštu ateis ir laukiamos žinios, bet jos jau bus paskelbtos tik kitam Dirvos numeryje.

MIRĖ ALEKSANDRAS MERKELIS

Iš New Yorko mums pranešė, kad mirė didelių užsimonimų rašytojus – žurnalistas Aleksandras Merkelis, parašęs plačias monografijas pagerbiant Lietuvos valstybės prezidentą Antaną Smetoną, Tumą – Vaižgantą, Vincą Kudirką, Vydūną ir kitus didžiuosius.

Nevengė ir kitų aktualių temų, buvęs vidurinių mokyklų mokytoju, Prezidento Antano Smetonos sekretorium, plačiai bendradarbiavęs daugelyje laikraščių, buvęs "Lietuvos Aido" vyriausiu redaktorium.

Kai Nepriklausomos Lietuvos laikais mirdavo koks žino-

mesnis veikėjas ir po ranka redaktoriai neturėdavo žinių, kreipdavomės į Aleksandrą Merkelį. Jis visada žiniomis aprūpindavo. Kartais net ir jau parašytai straipsniai.

Aleksandras Merkelis buvo gimęs 1907 m. sausio 11 d. Mikaičių kaime, Šiaulių apskrityje.

Girdėta iš Vilniaus

• SUIMTI IR Į LIETUVĄ ATGABENTI PAGRINDINIAI 1991 METŲ SAUSIO KRUVINŲJŲ ĮVYKIŲ DALYVIAI Šeštadienį Baltarusijos sostinėje Minske sulaikyti ir į Vilnių atvežti Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius. Jie buvo pagrindiniai 1991 metų sausio mėnesį Maskvos inspiruoto valdžios užgrobo Lietuvoje plano vykdytojai. Pagal jį buvo užimta Lietuvos televizija, televizijos bokštas Vilniuje. Juos ginant žuvo 16 žmonių.

Mykolas Burokevičius tuo metu buvo Maskvai pavaldžios Lietuvos Komunistų partijos CK pirmasis sekretorius. Juozas Jermalavičius vadovavo jo propagandos skyriui. Jie taip pat paskelbė įkūrę nacionalinio gelbėjimo komitetą, kuris paprašė buvusį SSRS Prezidentą Michailą Gorbačiovą įvesti Lietuvoje jo tiesioginį valdymą. Šis komitetas ketino išvaikyti Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą.

Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius, Lietuvai atgavus faktinę nepriklausomybę, buvo paskelbti valstybiniais nusikaltėliais. Jie nuo 1991 metų rugpjūčio mėnesio slapstėsi Rusijoje. Tačiau Rusijos valdžia neatsižvelgė į Lietuvos prašymus atiduoti nusikaltėlius Lietuvos teisingumo organams. Vėliau Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius persikėlė gyventi į Minską. Ten jie ir suimti.

Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius suimti tą dieną, kai Minske turėjo įvykti nelegalios prosovietinės Lietuvos komunistų partijos suvažiavimas. Į suvažiavimą, kiek yra žinoma, rinkosi į Rusiją pabėgę kiti sausio kruvinųjų įvykių organizatoriai.

Pirmoji apklausa Vilniuje praėjusį šeštadienį buvo trumpa, kadangi suimtieji nespėjo atsigauti nuo šoko. Burokevičius pareiškė gimęs Lietuvoje ir esąs jos pilietis. Jermalavičius teigė esąs SSRS jos ankstesnės ribose pilietis pripažįstas tik jos įstatymais. Jiedu save pavadino "profesionaliais revoliucionieriais pagrindininkais".

Suimtieji kaltinami samokslu siekiant užgroti valdžią, tyčiniu žmonių žudymu sunkinančiomis aplinkybėmis. Įstatymas už tokius veiksmus numato ir aukščiausią – Mirties bausmę.

• LIETUVA SIEKIA GLAUDESNO BENDRADARBIAVIMO SU SUOMIJA. SUOMIJA, ATRODO, TO IRGI NORI. Sausio 20 dieną į Suomiją su oficialiu vizitu išvyko Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas.

Jis susitiks su Suomijos Prezidentu Mauno Koivistu, kitais aukštais pareigūnais, Suomijos verslininkais. Vizito metu bus atidaryta Lietuvos ambasada Helsinkyje. Ceremonijoje dalyvaus abiejų šalių Prezidentai. Šis vizitas, Prezidento patarėjo užsienio politikos klausimais Justo Paleckio nuomone, svarbus keliais aspektais. Prezidento suformuluotos užsienio politikos pirmasis prioritetas yra Baltijos šalių vienybės stiprinimas, bendradarbiavimo su šiaurės šalimis vystymas.

Suomija šiame regione vaidina didelį vaidmenį. Ji palaiiko glaudžius ekonominius, kultūrinius bei kitokius ryšius su Estija, tuo tarpu su Lietuva jie, galima sakyti, dar tik mezgasi. Tačiau, kiek mums žinoma, Suomija pageidauja juos plėtoti. Konkrečios galimybės bei jų perspektyvos, o abejojant, bus aptartos susitikimo Helsinkyje metu.

Suomija, sakė Justas Paleckis, jau anksčiau pažadėjo remti Lietuvos pastangas tapti Europos Bendrijos nare. Ši tema bus viena svarbiausių Brazausko ir Koivisto pokalbiuose. Tiesa, pastebėjo jis, Mauno Koivisto prezidentiniai įgaliojimai netrukus baigiasi, tačiau šį postą jis palieka būdamas vienu stambiausių ir įtakingiausių Europos politikų. Jo žodis turės svorį net ir neužimant oficialaus posto.

Lietuva, pasakė Justas Paleckis, nori bendradarbiauti su Suomija daugelyje ekonomikos sričių, bet pirmiausia energetikoje, aplinkos apsaugoje, maisto, medžio apdirbimo pramonėje.

Šias galimybes, beje, aptarė pernai Helsinkyje, o po to ir Vilniuje susitikę premjerai Adolfas Šleževičius ir Asko Aho. Manau, kad jos dar kartą bus paliestos Algirdo Brazausko ir Esko Aho susitikimo metu, taip pat jo numatomame pokalbyje su Suomijos verslininkais.

• VOKIETIJOS VYRIAUSYBĖS DOVANA LIETUVOS POLICIJAI. Vokietijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Reinhardas Krausas perdavė Vokietijos vyriausybės dovaną Lietuvos policijai – 95 naujus lengvuosius automobilius "Volkswagen-Vento" ir 10 specializuotų mikroautobusų "Volkswagen-Transporter". Vokietija yra parengusi projektą atkurti Lietuvos policijos infrastruktūrą. Bendra šio projekto vertė – 3 milijonai Vokietijos markių.

• V. LANDSBERGIS RAGINA LIETUVOS VADOVUS LABIAU SOLIDARIZUOTIS SU LATVIJA. Vytautas Landsbergis paragino Lietuvos oficialius pareigūnus viešais pareiškimais parodyti solidarumą su Latvija, kuri pastaruoju metu vis dažniau tampa Rusijos imperinių jėgų atakų objektu. Dėl susiklosčiusių aplinkybių Latvija dabar yra silpniausia Baltijos valstybių grandis, ir Rusija, negalėdama pajungti sau viso regiono, mėgina jį suskaldyti, pirmiausia tikėdamasi įsitvirtinti Latvijoje, o po to ir galbūt ir ją atplėšti.

• VIRGILIJUS ČEPAITIS VĖL PASIRODĖ. KOL KAS TIK ŽURNALISTAMS. Praėjusį savaitgalį spaudos konfe-

Kasyklų streikas

Tarp pasaulio energijos šaltinių svarbią vietą vis dar užima akmens anglis. Po JAV ir Kinijos trečioji pasaulio anglies gamintoja yra Rusija. Tačiau rusai angliakasiai skelbia streiką ir skundžiasi niekad nematytais sunkumais. Geriausiais metais rusai iškasė 417 mil. tonų, o tai buvo 1988 metais. Daugelis dar atsime name bolševikų sukurtas legendas apie Stachanovą, šaunuolį angliakasi, kuris savo darbštumu įnešė į rusų kalbą naujadarą "stachanovietį". Stachanovas gavo daug medalių ir pagyrimo lakštų, tačiau po darbo neturėjo kur nusimaudyti ir "kadilakais" nevažinėjo.

Tolimųjų Rusijos rytų angliakasiai, susibūrę į Nepriklausomą Kasyklų darbo uniją, streiko priežastį nurodo gan rimtą, – jau trys mėnesiai jie negauna algų. Pradėję ekonomines reformas, Maskvos biurokratai pernai liepos 1 d. sustabdė kainų reguliavimą. Akmens anglies vartotojai pradėjo mokėti laisvos rinkos kainas.

Daugelis pastebėjo, jog natūralios dujos yra pigesnis energijos šaltinis už anglis. Daug įmonių bankrutavo. Geležinkelių valdyba pakėlė angliai važmos kainas, tas anglį dar pabrangino. Kasyklų vadovai tvirtina, kad už anglį liko nesumokėta apie 630 milijonų rublių, nėra iš ko apmokėti darbininkų algas.

Centrinė valdžia pernai dar skyrė kasykloms subsidijas, tačiau jų neužteko. Ekonominė reformų vykdytojai aiškina, kad Rusijo-

renciją Vilniuje surengė Kovo 11-osios akto signataras Virgilijus Čepaitis. Buvęs Nepriklausomybės partijos vadovas ir Sąjūdžio atsakingasis sekretorius, viena svarbiausių figūrų nepriklausomos Lietuvos aukščiausiojoje Taryboje, iš politinės arenos pasitraukė po to, kai KGB veiklai tirti Lietuvoje komisija padarė išvadą, kad jis "sąmoningai bendradarbiavo su KGB" ir šią išvadą patvirtino Aukščiausiasis teismas.

Spaudos konferencijoje Virgilijus Čepaitis perkeitė pareiškimą, jog savo metu Lietuvos TSR KGB davė nurodymą skleisti versiją, esą jis esąs KGB agentas. Čepaitis pasakė, kad disponuoja tai patvirtinančiais oficialiais dokumentais, kuriuos yra gavęs, "legaliu keliu". Pareiškime, be kita ko rašoma: "neparemta jokiais faktais, tačiau nuolat kartojama versija leido per mano asmens diskreditavimą menkinti Sąjūdžio reikšmę Lietuvos politiniame gyvenime, jo deputatų pradėtas kardinalias šalies reformas, pagaliau, pačią Lietuvos nepriklausomybės idėją". Viešai perskaitytą pareiškimą Virgilijus Čepaitis traktuoja kaip oficialų kreipimąsi į valstybės teisingumo institucijas, "į kurių kompetenciją įeina tirti panašius įvykius ir daryti išvadas".

Čepaitis pasakė nepriklausąs jokiai partijai ir neketinąs grįžti į politiką. Padaryti pareiškimą jį paskatino tai, kad masinės informacijos priemonėse, konkrečiai – per LTV parodytame filme apie sausio 13-tąją – bandomas atgaivinti neigiamas jo įvaizdis. Atsakydamas į ELTOS klausimą Čepaitis pasakė: "Aš nebuvau KGB agentas. Viską, ką turėjau šiuo klausimu pasakyti, pasakiau prieš dvejus metus".

• LIETUVOJE MAŽĖJA GYVENTOJŲ. Pernai gyventojų Lietuvoje sumažėjo 11 tūkstančių. Dar prieš metus jų mažėjimas pirmą kartą pasiekė 10 tūkstančių ribą. Šių metų pradžioje Lietuvoje gyvena 3 milijonai 740 tūkstančių žmonių. Apie tai pranešė Statistikos departamentas.

Pernai pirmą kartą buvo toks žemas natūralus gyventojų prieauglis – 10.000 žmonių (1992 metais – 12.000).

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

je reikėtų uždaryti apie 120 kasyklų, nes jos išsisėmusios, pasenusios, nepelningos. Tokiose kasyklose dirba pusė visos Rusijos angliakasių, nors ta pusė iškasa tik 20 nuoš. anglies.

Kuro ir enerijos ministerija jau planuoja uždaryti 42 kasyklas, tačiau politikai nežino, kaip apie tuos planus paskelbti darbininkams ir jų šeimoms. Vorkutoje veikiančių kasyklų direktorius Anatolijus Reškinas pripažįsta, jog daug kasyklų baigia savo dienas, jas reikėtų uždaryti ir jų vietoj atidaryti naujas, bet kur gauti lėšų?..

Vorkutoje, kurios anglių kasyklas tvarko "Varkutaugol" įmonė, angliakasiai gyvena susispaudę, kai kurie įsikūrė buvusiuose "gulauguose". Streiko komiteto vadovas Nikolai Pobov pasakė spaudai, kad barakuose, kurie buvo statyti politiniams kaliniams, dabar gyvena angliakasių šeimos. "Ten taip šalta, kad virtuvėse ant grindų galima žaisti ledo ritulį", pasakė Pobov.

Vorutos rajone būtų ypač trūksta, nes ten gyvena apie 30,000 pensijon išėjusių angliakasių su šeimomis. Jie svajojo, baigę darbą, grįžti į geresnio klimato zonas, tačiau nepaprasta infliacija suėkė jų sutaupas ir jie liko Sibire. Ar jų tarpe nėra ir mūsų tautiečių?..

Amerikoj tuo tarpu baigėsi septynių mėnesių streikas. Kasyklų savininkai turėję 300 mil. dol. nuostolių,

skundžiasi, kad unija UNW atsiliko nuo gyvenimo, reikalauja aštuonių valandų darbo dienos, laisvų sekmdienų ir viršvalandžių apmokėjimo šeštadieniais. Daugiau anglies iškasa jauni, unijai nepriklausą, darbininkai, kurie dirba po 10 val. kasdien, keturias dienas, o po to turi keturias laisvas dienas.

Giminės, gentys – visi nori valdžios

Pakistaniecis Zulfikar Ali Bhutto, įsteigęs Pakistano liaudies partiją (PPP) ir 1970 m. gruodžio 20 tapęs Pakistano prezidentu, tur būt, vartosi savo kape. Jis, kaip žinoma, prarado prezidento vietą 1977 m. Generalai, pagrobę valdžią, tuomet padarė politinę klaidą. Jie surežisavo karinį teismą, nuteisė buvusį prezidentą Bhutto ir jį 1979 balandžio 4 sušaudė.

Priekyje atsistojo jo dukterė Benazir ir jau antrą sykį laimėjo demokratinius Pakistano rinkimus. Jau vien tai nepaprasta, kad musulmonų šalyje valdžiai vadovautų moteris. Dabar paaiškėjo, kad valdžios trokšta ir premjerės motina Nusrata Bhutto, paskelbusi, kad jos vyras norėjęs, kad ji vadovautų Pakistano liaudies partijai.

Premjerė Benazira mandagiai pareiškė: "Mano mama turėtų laikytis "virš politikos". Mama nebuvo pakviesta į partijos vykdomojo komiteto suvažiavimą.

Premjerei nemalonumų sukelia ir jos jaunesnis brolis Murtaza, kuris buvusios karinės valdžios buvo nuteistas, gaudomas kaip teroristas, net 14 metų gyveno užsienyje. Po spalio mėn. rinkimų, kuriuos laimėjo jo sesuo, jis sugrįžo namo, tačiau, tik išlipęs iš lėktuvo, buvo suimtas.

Premjerė Benazir paaiškino, kad įstatymų reikia klausyti ir uždraudė broliui kištis į politiką. Murtaza nepasiduoda, tvirtina, kad jam, kaip vyrui, priklauso partijos vadovybė, o jo sesuo susidėjusi su buvusios nelegalios diktatūros veikėjais, savo tėvo priešais.

Jam pritaria ir mama Nusrata. Tas ginčas gali suskaldyti valdančią PPP. Jis apsunkina ir taip nelengvą premjerės darbą.

Vokiečių archyvai

Vokietijos kancleris Helmut Kohl yra pasakęs, kad

(Nukelta į 12 psl.)

ELTA (B.B.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro pašto į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

JALTOS ŠMĖKLA MUS TEBEGĄSDINA

Juozas Žygas

Yra sakoma: jog gyvenimas kuo daugiau keičiasi, tuo daugiau toks pat išlieka. George Bush labai nemėgdavo ir net nervuodavo, jeigu jam kas nors Malta paminėdavo. Dėl tos Malto ir didelės draugystės su Gorbačiovu, mes lietuviai, daugiausiai už Clintoną balsavome. Manydami, kad naujas prezidentas gal bus mums nors kiek palankesnis. Bet galbūt nieko nelaimėjome.

Atrodo, kad yra tam tikros jėgos, kurios stovėdamos užkulisyje Amerikos laivą ta pačia linkme vairuoja. Ir tos jėgos dažniausiai, Maskvai yra labai palankios. Nes šiaip ar taip, prezidentiniai patarėjai, kurių dažnai mes net nežinome, turi didelę įtaką, kuria linkme tas laivas plaukia.

Bendrai paėmus, yra labai sunku Amerikos politiką suprasti. Tik viena turėtų būti aišku, kad joje nebėra jokių idealistinių bruožų. Taip pat yra labai pavojinga būti jos draugų tarpe. Reikėtų atsiminti Vietnamą ir jo prezidentą Dinh Diem. Atsimenu, kuomet Amerikoje lankėsi jo brolio žmona vadinama "madam Nu", kuri buvo labai puolama liberalinės spaudos. Tuomet ji pasakė: "Kas savo draugų tarpe turi Ameriką, tai tam priešų daugiau neboreikia". Netrukus po to, buvo sukilimas: prezidentas ir jo brolis nužudyti.

Yra žinoma ir buvo rašyta, kad Amerikos ambasadorius su sąmokslininkais palaikė ryšius. Paskui prisimenau, kas atsitiko su Irano šachu, kuris taip pat buvo puolamas Amerikos spaudos. Tą sąrašą dar būtų galima pratęsti su Panama, Nicaragua ir t.t.

Tai dar nereiškia, kad Amerikos politika būtų kažkaip nenormali. Visai ne! Bet ji yra didvalstybės, kuri

yra saugoma net dviejų valdymų politika. Reikia gerai įsisąmoninti, kad Amerikai nėra labai įdomu ar gyvybiškai svarbu, domėtis tai, kas vyksta Lietuvoje. Taip pat mums grėsiantys pavojai, jos visai neįdomia. Amerikos vyriausybė visai teisėtai ir logiškai, pirmoje eilėje rūpinasi savo interesais. Tad dėl to jos įvairūs politiniai ir ekonominiai ėjimai, gali būti pavojingi Rusijos kaimynams.

Amerikos didžiosios biznio ir pramonės kompanijos Rusijoje numato didelę rinką ir žaliavų aruodą. Tad tokių, kaip Baltijos valstybių interesai, prieš ją visai nublunka. Ypač, jeigu jos yra ekonominėje duobėje, ir tik kepurės atkišusios telai. Šiuo metu didžiausia kepurė laikytoja, kaip tik ir yra mūsų Lietuvėlė. Nei NATO, nei kitos Vakarų organizacijos, pavargėlių į svečius nelaukia.

Atrodo, kad viskas vyksta planingai ir yra surežisuota. Be režisūros įvykiai savaime taip nesusiklostys. Davė laisvę pademonstruoti, "nepriklausomybės" suvaidinti, manydami, kad visa tai atsibos ir vėl į gardą grįš.

Nepriklausomybės sąjūdžiams pakenkė Balkanų tinkle, bet ir čia Maskvos pirštai yra jaučiami. Nes serbai visą laiką Maskvos globą jautė, o vakariečiai nenorėdami jos supykinti, ant kojų pirštų vaikščiojo. Maskvai pavyko įtikinti, kad naujai atsistačiusiose respublikose siaučia nacionalizmas, ir bendrai, jos yra taikai pavojingos. Rusija čia savo paslaugas pasiūlė. Vadinamame: "Artimame užsienyje" tvarką prižiūrėti. Tas jos planas, atrodo, Washingtono pritarimą rado. Bet su tuo nebuvo apsisota.

Yra ženklų, kurie rodo, kad yra einama prie įtakos zonų pasidalinimo. Nežiū-

KLAIPĖDOS KRAŠTO ATVADAVIMO ŠVENTĖ

Rūta Sakienė

Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimo septyniadešimt pirmųjų metinių paminėjimą – akademiją, po penkiolikos metų užmaršties, šiemet dideliame losangeliečių lietuvių džiaugsmui vėl atgaivino Juozo Daimanto šaulių kuopa, vadovaujama Kazio Karūžos, po ilgesnio poilsio sugrįžusio vėl kuopai pirmininkauti.

Po tradicinio vėliavų pakėlimo Šv. Kazimiero parapijos kieme ir iškilmingų mišių vyko akademija, kurią atidarė, svečius ir dalyvius pasveikindamas, patsai kuopos pirmininkas. Akademiją pravedė Liucija Mažeikienė ir Vytautas Vidugiris. Solistas Rimtautas Dabšys sugiedojo Amerikos himną. Pagerbtas paskutinis Klaipėdos krašto komendantas, savanoris kūrėjas, Vyčio Kryžiaus Kavaličius, pulkininkas Jonas Andrašūnas. Atsistojimu prisiminti mirę ir žuvę sukilėliai, šauliai, partizanai ir kariai.

Žodį tarė konsulas Vytautas Čekanauskas (bus spausdinama atskirai). Sveikino organizacijų pirmininkai ir atstovai: ALTO ir Ramovėnų – Antanas Mažeika, Birutėčių – Alfa Pažiūrienė, vaikystę Klaipėdos krašto pašonėje jautriai prisiminę Tautininkų L.A. sk. pirmininkas dr. Povilas Švarcas. Bendruomenės sveikinimą perdavė Vytautas Vidugiris, paskaitytas Radijo Klubo pirmininko Vytauto Šeštoko laiškas.

Prelegentas, mėgiamas kalbėtojas istorikas Vincas Trumpa, šios dienos tema pasirinko šūkį "Mažosios Lietuvos nevalia pamiršti". (Jo kalba bus spausdinama

rint oficialių paneigimų, sistematingai yra prie to einama. Labai nuosekliai yra parengiama dirva, perrašoma istorija ir kuriama nauja politinė ir militarinė doktrina. Maskva iš priešo tapo draugu. Yra pavojus, kad Clintono vizitas Maskvoje, į Jaltą ir Maltą nepavirstų.

KLaidos ATTITASYMAS

Skelbiant naujų prenumeratorių bei jų rėmėjų pavardes įsivėlė klaida. Buvo parašyta, kad "Dirvą" Editai Juodžbalienei, Kaunas, Lietuva, užsakė B. Petrulienė o turėjo būti P. Leveckienė, Ormond Beach, FL.

Už klaidą atsiprašome.

atskirai).

Meninėje minėjimo dalyje aktorius Vincas Dovydaitis trankiai padeklamavo poetės Danos Mitkienės šiai progai sukurtas eiles. Gražiai pasirodė, akompanuojami muzikės Raimondos Apeikytės, solistai Janina Čekanauskienė ir Rimtautas Dabšys. Ypatingai švelniai

RUOŠIASI VASARIO ŠEŠIOLIKTAJAI

Philadelphia, 1994 m. sausio 20 d. Lietuvių Bendruomenės Philadelphiajos apylinkė ruošiasi paminėti Lietuvos Nepriklausomybės Šventę sekmadienį, vasario 13 d. Pramatytą sekanti minėjimo tvarka: 10:30 val. ryte Padėkos Šv. Mišios už atgautą nepriklausomybę Šv. Andriejaus lietuviškos parapijos bažnyčioje (19-ta ir Wallace Sts.). Organizacijos kviečiamos dalyvauti su savo vėliavomis, moterys ir mergaitės pasipuošti tautiniais rūbais ir jungtis į procesiją. Iškilmingas minėjimas įvyks 2 val. p.p. Lietuvių Namų (Lithuanian Music Hall) Čiurlionio salėje.

Minėjime dalyvauti ir pagrindinę kalbą pasakyti atvyksta Dr. Alfonsas Eidintas, Lietuvos ambasadorius Amerikai. Taip pat yra pakviestas minėjime dalyvauti ir miesto proklamaciją įteikti Philadelphiajos miesto meras, Edward G. Rendell.

Meninę programą išpildys mūsų telkinio vietiniai talentai: sopranas Rasa Krokutė-Veselkienė, tautinių šokių grupės AUŠRINĖ šokėjai, susijungę su šiaurės New Jersey šokių grupe LIEPSNA, kuriai vadovauja Monika Šernaitė ir Vinco Krėvės šeštadieninės mokyklos mokiniai. Juos minėjimo programai ruošia šokių mokytojos. Mokyklos vedėja yra muzikė-smuikininė Brigita Kasinskienė.

Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvių Bendruomenės darbams paremti, ypatingai LB įstaigai Washingtono išlaikyti. Po minėjimo pabendrausime i kurį yra kviečiami visi minėjimo dalyviai.

Dar prieš minėjimą apylinkės lietuvius turėtų pasiekti vietinis LB biuletenis anglų kalboje LABAS, kurį redaguoja Ani Mašalaitienė. Jame yra atkarpa su informacija, kur siųsti Vasario 16-tos vajeaus aukas, jei nebus galimybės minėjime dalyvauti ir asmeniškai savo

ir maloniai nuskambėjo pirmoji sol. Janinos Čekanauskienės atlikta daina "Šlama šilko vėjas", žodžiai Vytės Nemunėlio, muzika K. Žižiūno. Sekė muz. Broniaus Budriūno "Tėviškėlė", žodžiai P. Sterlingio ir pabai-gai, žodžiai St. Žlibino, muzika Makačino, "Gimtinės Dangus".

Visa salė sugieda "Lietuviais esame mes gimę" ir užbaigiam Lietuvos Himnu.

Po minėjimo vaišinėmės apatinėje svetainėje.

auką įteikti. Philadelphiajos bei pietinės New Jersey apylinkėse gyvenantys lietuviai, kurie LABAS iki šiol negauna, bet norėtų, kad būtų jiems siuntinėjamas, prašomi paskambinti Ani Mašalaitienei (610)-687-3048 arba Teresei Gečienei (215)-938-0783.

Primenama, kad BENDRUOMENĖS BALSAS, lietuviška radijo programa yra girdima kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 9:30 val. ryte per WTEL radijo stotį 860 AM banga. BENDRUOMENĖS BALSO pusvalandis yra apylinkės lietuvių svarbiausias susisiekimo ir informacijos laidas. Kviečiame jo klausytis gauti smulkesnę ir vėliausią informaciją ne tik apie minėjimą, bet ir apie kitus vietinius įvykius. Tai yra ypatingai svarbu šią žiemą, kai sniegas ir šalčiai gali priversti rengėjus keisti renginių datas.

Teresė Gečienė

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:**

Šilgalis E.R., Euclid	10.00
Juodėnas E., Cleveland	20.00
Kalvaitis J., Cleveland	5.00
Sušinskas I., Cleveland	5.00
Malskis J., Euclid	10.00
Butkus R.B., Euclid	10.00
Matas G., Independence	20.00
Narbutaitis M., Brecksville ..	5.00
Pautienis A., Richmond H. ...	20.00
Shukys J., Richmond Hts. ...	25.00
Sideravičius P., Indianapolis	20.00
Franckevičius O., Hammond	10.00
Stankūnas J., Jupiter	20.00
Grigaitis A., Manchester	10.00
Lingis A., Detroit	5.00
Mockaitis J., Lansing	10.00
Rimkūnas J., New Buffalo ..	20.00
Bačinskas V.E. Oak Park	5.00
Navickas I., Lemont	10.00
Pilonas J., Hickory Hills	10.00
Užupis J., Worth	5.00
Blinstubas T., Chicago	25.00
Elertas O., Chicago	10.00
Peleckas F., Chicago	10.00
Lapinskas A.L., Chicago ...	20.00
Stropus V., Lemont	10.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

Ieškome Vytauto Didžiojo palaikų

Romas KAZLAUSKAS, Vilnius

Tokiuo pavadinimu ROMAS KAZLAUSKAS Vorutos laikraštyje 1993 m. liepos 1-15, atspaudė įdomų rašinį.

Vytautą Didįjį, ypač nuo 1930 metų, kada Jis visos tautos buvo neužmirštamai pagerbtas, gerai išimename. Ir visad laukiame, ko iki šiol vis dar neišgirstam tos geros naujienos, kad Vytauto Didžiojo palaikai surasti. Šiame rašinyje ir skaitykite apie Vytauto Didžiojo palaikų ieškojimo pastangas **Red**

Nelaiminga ta tauta, kuri neturi savo didvyrių kapų, kur tragišku metu galėtų nugalti baime, susikaupti, iš praeities pasisemti jėgų.

Su Vytauto Didžiojo vardu jau daugiau kaip 500 metų susietas lietuvių nacionalinis orumas, tautos savigarba. Tad kurgi Vytauto Didžiojo kapas?

Jau daugiau kaip 10 metų mane kamuoja Vytauto Didžiojo palaikų ieškojimo idėja – perskaičiau daugybę literatūros, išvarčiau archyvus, lipdavau į tyrinėtojų iškastas duobes, atidengtas kriptas. Kai parašydavau savo išvadą, mūsų periodinė spauda straipsnius spausdindavo apkarpytus, dažnai pavėluotai, prieš tai pasikonsultavę su specialistais. Jau buvau nusivylęs savo pastangomis ir gyvenimo tikslu, tuo labiau, kad Mokslų Akademijos archeologai sprendžia tą klausimą be entuziazmo.

Betgi Alfredo Širmulio straipsnis "Kur dabar ilsisi Vytauto Didžiojo palaikai" (Literatūra ir menas 1993 m., Nr. 8) vėl išjudino mano troškimus, atgaivino viltis.

Mano supratimu, A. Širmulio straipsnyje daug teisingų išvadų. Svarbiausias teiginys, kad bažnyčios dešinė ar kairė nesikeičia Didžiojo altoriaus atžvilgiu. Taigi Vytauto Didžiojo pirmoji palaidojimo vieta buvo Didžiojo altoriaus kairėje, tai yra pietinėje Katedros pusėje. Be abejo, patikimiausias rašytinis dokumentas yra Vytauto didžiojo testamentas, kuriame pasirinkta palaidojimo vieta – prie mirusios žmonos Kunigaikštienės Onos kapo, Šventojo Mykolo Arkangelo koplyčioje.

Ona Vytautienė mirė 1418 metais, taigi šv. Mykolo Arkangelo koplyčia buvo Jogailos 1387 m. statytos Katedros apimtyje.

Po 1419 metų gaisro Vytautas pradėjo Katedros per-

statymo darbus. Katedra buvo pailginta rytų kryptimi, išplėsta presbiterija. Šv. Mykolo Arkangelo koplyčios ir greta esančios zakristijos vieta liko nepakeista. Katedros viduryje, tarp 4 ir 5 pilioriaus, Vytautas pastatė Šventojo kryžiaus altorių. Pagal tradiciją po altoriumi įrengtos laidojimo kriptos.

Vytautas Didysis mirė 1430 spalio 27 ir palaidotas greta žmonos Onos 1430 lapkričio 3. Taigi pagal Lietuvos metraščių (Bychovco kronika) "paguldė jo kūną Vilniaus pilyje, švento Stanislovo katedroje, kairėje altoriaus pusėje, prie zakristijos durų". O toje vietoje buvo šv. Mykolo Arkangelo koplyčia, ta pati, netoli kurios Napoleonas Kutkauskas 1986 metais rado nuostabią "Nukryžiuotojo" freską.

Vytauto Didžiojo statyta presbiterija po 1530 ir 1541 metų gaisrų, XVI amžiaus viduryje, buvo perskliausta, apatinėje dalyje įrengta didžioji Kapitulos kriptą. Presbiterijos grindys pakeltos apie du metrus.

Per Katedros rekonstrukciją nuo 1530 iki 1573 metų Vytauto Didžiojo, o gal ir žmonos, palaikai buvo perkelti į karališkos (Valavičių) koplyčios rūsius. Žinome, kad tuose rūsiuose 1486 m. buvo paguldytas šventas Kazimieras, 1506 m. karalius Aleksandras, 1545 Elzbieta – jaunoji karalienė, 1551 m. karalienė Barbora. Perdavęs Karališką koplyčią vyskupui Valavičiui, 1624 m. visi likę ten palaidojimai iškelti. 1931 rugsėjo 21 Aleksandras, Elzbieta ir Barbora buvo surasti lenkų tyrinėtojų pietinėje kriptoje, po buvusiu Šventojo Kryžiaus altoriumi.

Tyrinėjant buvusios Karališkos koplyčios požemius, 1962 m. rasta gausybė kaukolių ir suirusių kaukų. Greičiausiai 1931 metais iš kitų kriptų palaikai, kai buvo tvirtinami Katedros pamatai.

Iš M. Strijkovskio 1582 m. "Kronikos" matyti, kad vyskupas Valerijonas Protosevičius 1573 m. perkėlė Vytauto Didžiojo (o gal ir žmonos) palaikus veikiausiai į didžiąją Kapitulos kriptą, po Šventojo Kryžiaus altoriumi. Ten 1573 m. buvo pastatytas Vytautui antkapis.

Nuo 1655 metų maskolių ir kazokų antpuolio pradingo Vytauto Didžiojo palaikų ir antkapio vieta. Gražuolis 30 bažnyčių Vilniaus

miestas buvo apiplėštas, išniekintas ir padegtas. Degė 17 parų, o kas bandė gaisrą gesinti, buvo žudomas. Katedros kurija, kuri žinojo maskolių tradicijas, išgabeno Katedros auksą, sidabrą ir brangenys, paslėpė, užmūrijo brangesnius palaidojimus, išvežė Šventojo Kazimiero karstą. Kai 1661 metais grįžo į Vilnių LDK kariuomenė, rado Katedrą be stogo, aprūkusią ir užlietą vandeniu. Kiek geriau atrodė šventojo Kazimiero ir Valavičių koplyčios, tuo tarpu rūsiuose esantys palaidojimai skendo purve.

Taigi dabar norėčiau paliesti pradingusio Vytauto atvaizdo, iškalto akmenyje, istoriją.

1529 metais sunykusi Vytauto kapą matė Žygimanto Senojo žmona karalienė Bona ir įsakė sukurti naują antkapinį paminklą su Vytauto atvaizdu. Užsakyką vykdyti buvo 1535 metais pasiūlyta Žygimanto Senojo skulptoriui Krokovoje italui J. M. Paduviečiui.

Žinome, kad 1552 m. iš Zalcburgo į Vilnių atvežti

aštuoni aptašyto raudono marmuro gabalai. Žinome, kad 1553 m. J.M. Paduvietis atvyko į Vilnių, kur sukūrė Barboros Radvilaitės, vyskupo Povilo Alšėniškio ir baigė Vytauto Didžiojo reljefinį atvaizdą.

M. Strijkovkis "Kronikoje" 1582 m. rašė apie Aleksandro palaidojimą "Švento Stanislovo bažnyčioje, toje koplyčioje, kurioje jo brolis Kazimieras, pagarsėjęs šventumo stebuklais, buvo palaidotas ir kur prieš tai Vytautas, anksčiau negu vyskupas Valerijonas jo kaulus perkėlė, gulėjo".

M. Strijkovskis apie Vytauto karūnavimą Didžiojo Kunigaikščiu rašė, kad "buvo pasiruošęs kunigaikščio kepure ir tam skirtais šarvais, ten pat jam kardą ir lazda didysis Lietuvos maršalas ir kunigaikščio antspaudą įteikė pagal paprotį". Apie Vytauto mirtį rašė: "Vytautas nusiėmė kunigaikščio kepurę, o karaliaus neužsidėjo".

Argi anksčiau suminėtos M. Strijkovskio "Kronikos" ištraukos nėra Jono Marijos Paduviečio Vytauto Didžio-

jo paminklo atvaizdo aprašas? Ir kaip panašus tas atvaizdas į dabar vadinamą Alberto Goštauto reljefinę plokštę!

Vijūkas Kojelavičius "Lietuvos istorijoje" 1650 m. rašė, kad "Vytautą palaidojo Vilniuje, švento Stanislovo Katedroje. Praėjus daugelį metų būsimoms karoms Lenkijos karalienė Bona Sforca pastačiusi marmurinį antkapį Didžiojo altoriaus dešinėje pusėje.

Žinome, kad 1573 metais vyskupas Valerijonas Protosevičius Vytauto statytoje šventojo Kryžiaus altoriaus kriptoje pastatė "Bažnyčios fundatoriui" paminklą. Greta paguldė ir Vytauto Didžiojo palaikus.

Paminklas nukentėjo per 1610 metų Katedros gaisrą. Žinomas 1628 metų kapitulos nutarimas "atnaujinti Vytauto antkapį arba altorių su akmenyje iškaltu atvaizdu". Nuo 1655 metų rusų ir kazokų surengtos Vilniuje "kruvinos puotos" pradingo žinios apie raudono marmuro Vytauto Didžiojo paminklo likimą.

1697 spalio kapitula nusprendė katedroje pastatyti "didingą antkapį, kuriuo ligi šiol nepasirūpinta". Taigi iš nutarimo galima spręsti, kad Vytauto antkapio likimas kapitulai nebuvo žinomas.

Vėliau XVIII amžiuje vykę karai, švėtimų kariuomenių šeiminkavimas krašte, trys maro epidemijos, pagaliau Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimas skandino užmarštyje Vytauto atminimą.

Vytauto Didžiojo atvaizdo sudaužytą plokštę veikiausiai rado architektas Stuoka Gucevičius, rekonstruodamas Katedrą. Štai profesorius Mykolas Homolickis, 1841 m. recenzuodamas J. Kraševskio "Vilniaus miesto istoriją", neigė, kad "Gucevičius sunaikino Vytauto paminklą, kurį buvo pastačiusi karalienė Bona", įrodė, kad "Gucevičius rūpinosi paminklo saugumu, perkelią į kitas vietas".

(Nukelta į 7 psl.)

T R A N S P A K

Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Pinigai pervedami doleriais

Maisto siuntiniai, nuo \$39 – iki \$98.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK ROTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

Populiariausias dienraštis Lietuvoje – "Lietuvos Rytas", metams \$149 oru.

Priimam Užsakymus.

**Nepriklausomybės Akto
Signataras Petras Klimas:**

**"LIETUVOS DIPLOMATINĖJE
TARNYBOJE" – II**

Antanas Dundzila

Tęsiame išpūdžius apie Petro Klimo atsiminimų knygą.

Kai Vokietijoje pokarinė pabėgėlių stovyklų gimnazija man įdiegė tautinių vertybių ir visuomeniškumo pagrindus, Lietuvos diplomato Petro Klimo pavardė pradėjo ryškėti. Tiesa, ji tuomet nesublizgėjo taip, kaip dypukų stovyklas asmeniškai aplankiusio Lietuvos Pasiuntinio JAV-ėms, Povilo Žadeikio. Taip pat apie P. Klimą tuomet žinojome daug mažiau, negu apie D. Britanijoje rezidavusį Bronių Balutį ar tremties vadovaujančių veiksmų varžybose figuruojantį Lietuvos Diplomatinės šefą Stasį Lozoraitį.

P. Klimo asmenybė tačiau turėjo pagarbią vietą mūsų šeimos ratelyje, nors tuo metu dar nežinojome P. Klimo likimo okupacijų tragikoje. Gi ta tragika, kaip vėliau patyrėme, buvo didelė ir žiauri. Jo fizinė kančia prasidėjo 1943 m. Geštapo kalėjimuose Prancūzijoje ir prasitęsė į 1945 – 1955 m. dešimtmetį Sibire. Ta, kartu su Lietuvoje likusia lietuvių tauta, kalinamo ir trėmimo pernešusio didžio šio šimtmečio Lietuvos valstybės vyro kančia šiandieną ypatingai išryškėja.

Čia minima P. Klimo atsiminimų knyga mums nėra pirmieji žinių šaltiniai apie autorių bei jo veiklą Lietuvos tarnyboje. P. Klimas yra parašęs ir išleidęs daugiau veikalų, tačiau eiliniam knygų mėgėjui dabar iš jų yra prieinamos tik kelios. Tai "Iš mano atsiminimų" (Lietuvių Enciklopedijos leidykla Bostone, 1979) ir "Dienoraštis 1915-1919" (A. Mackaus knygų leidimo fondas Chicagoje, 1988). Aišku, P. Klimą savo raštuose mini ir kiti jo bendramčiai, Lietuvos Tarybos nariai, 1918 m. Nepriklausomybės akto signatarai.

Iš čia suminėtu bei kitų šaltinių buvau susidaręs išpūdį, kad P. Klimas buvo gan santūrus Nepriklausomybės paskelbimo laikotarpio darbuotojas, beveik amžinas tuometinių institucijų sekretorius bei spaudos bendradarbis, plunksnos skruzdėlė. Ir štai, beveik, stebuklas: perskaičius jo "Diplomatinėje tarnyboje", jis pasirodo visiškai kitoks! Jis – visai ne posėdžių protokolų skruzdė, bet Lietuvos Tary-

boje ir atkuriamoje Lietuvos valstybėje darbšti, talentinga bitelė, o vėliau, tarpkariame laikotarpyje, talentingas, išprusęs Lietuvos Atstovas, įgaliotas ministras pradžioje Italijai, vėliau Prancūzijai ir dar keliems vakarų Europos kraštams.

Lietuvos atstovavimo uždaviniuose mūsų kraštui P. Klimas buvo Dievo dovana. Kaip į Bažnyčios šventuosius bei palaimintuosius yra aukštinami religinio gyvenimo didžiūnai Romoje, tokiu Lietuvos tarnyboje buvo P. Klimas Paryžiuje. Nors yra ir kitokių nuomonių, bet bent aš jį kelčiau į nepriklausomos Lietuvos diplomatinės šventuosius ar bent palaimintuosius.

Nereikia manyti, kad P. Klimas su šia savo knyga mane užbūrė, kad aš čia jį tik giriu. Aš tą, gan smulkiu šriftu, 1991 m. Lietuvoje atspausdintą knygėlę skaičiau kritiškai, skaičiau kelis kartus. Ją skaičiau kitos mūsų memuarinės literatūros fone. Pažiūrėkime į kitus šios srities leidinius. Sunku negalvoti, kad St. Raštikis savo 1956 - 1982 išleistame ketvirtomeje kai kur negiria. St. Kairys yra savotiškas, detalus ("Lietuva budo", 1957). Ernesto Galvanausko atsiminimai ("Ernestas Galvanauskas, politinė biografija", 1982) yra kito žmogaus parašyti ir dar trečiojo redaguoti. Kazys Škirpa ("Sukilimas", 1973) vietomis nuskamba išdidžiai ir pompastiškai.

**Lietuvos Tautininkų veiklai plėsti vajeaus komitetas
gavo šias aukas**

A. Pimpė,	Chicago	15.00
A.L.T.S. St. Louis ir apylinkės skyrius		50.00
H.W. Janužys,	Morgan Hill	10.00
T. Palionis,	Middleton	50.00
J. Maurukas, Ph.D.	St. Petersburg	100.00
R. ir D. Baker,	Chicago	50.00
Ig. Vileniškis,	Wayland	100.00
J. Cinkus,	Downers Grove	25.00
E. ir A. Švažai,	Downers Grove	50.00
G. Biskis,	Clearendon Hills	50.00
V. Apynys,	Clinton	100.00
P. Babickas,	Worcester	100.00
K. Naudžius,	Los Angeles	20.00
L. Kasiuba,	Brooklyn	20.00
G. Balanda,	Warren	100.00
A. Mackevičius,	Cleveland	45.00
T. ir B. Blinstrubas,	Chicago	100.00
C. Vilčinskas,	Gulfport	20.00
B. ir O. Kremeriai,	La Grange Park	50.00
E. Gedgaudienė,	Santa Monica	5.00
V. Paliulis,	Gansevoort	5.00
E. ir S. Briedžiai,	Burr Ridge	25.00
Dr. V. ir A. Mauručiai,	Chesterland	25.00
V. Aras,	Omaha	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Prie įdomiai skaitomos, reikšmingos, nepriklausomos Lietuvos valstybės vyrų memuarinės literatūros yra jungtini K. Musteikis, J. Audėnas, jau daug vėliau atspausdintas J. Urbšys bei kiti.

Bet grįžkime prie P. Klimo. Jis karo, okupacijų ir, bendrai, Lietuvos skandini- mo košmare išliko visiškai "švarus". Bent iš lietuvių niekas jam už nieką nepriekaištauja. Švarus, kaip daugelis kitų laisvės kovotojų už Lietuvos laisvę, nežiūrint sovietų, nacių ar prosovietinių dabar papučiančių vėjų.

Taip, vietomis galima prileisti, kad ir P. Klimas kai kur kai ką pagražina. Tačiau, jis nesigiria, savęs neteisina. Jei jis kai kur šį tą "gražina", tai neteigdamas, kad "padariau ką nors, kaip dievaitis", bet greičiau "reikėjo daryti, kaip aš ar mes anuomet sakėme". Toks "gražinimas", tiesiog komentavimas, yra suprantamas ir pateisinamas.

Aišku, kad P. Klimas savo aprašomus įvykius charakterizuoja savaip, tačiau jis neturi pagrindo savęs skaitytojui teisinti ar baltinti. Ne paslaptis, kad apie P. Klimą yra ir kritiškų nuomonių. Rudenį Washingtono teko kalbėtis su diplomatinio rango asmenybe, kuri teigė, kad, paskaičius P. Klimo į Kauną siųstus tarnybinius pranešimus, į jų autorių žiūrėtina visaip...

Ką gi, tų pranešimų pats nematęs, aš čia P. Klimo nekaltinu, neginu ir neteisiu. Tačiau su malonumu kelis kartus perskaitęs čia jo komentuojamus atsiminimus, aš tesakau, kad, duok Dieve, kad mūsų dabartiniai diplomatai bei Vilniuje sėdintieji (tiesa, ir labai, labai daug po svetimus kraštus važinėjantieji, skraidantieji...) valstybės vyrai prilyg-

tų P. Klimo diplomatinio juosmens lygi. Tai faktas.

Anksčiau savo pasirodžiusiuose leidiniuose P. Klimas atrodė sausas ir, pvz., savo dienoraštyje – kriptiškas. Skaitant dienoraštį, ypač vargina kasdieninės smulkmenos. Kai skaitai Lietuvos Tarybos protokolus (P. Klimas buvo Lietuvos Tarybos antruoju sekretoriumi), jie irgi panašiai atrodo. Aišku, istoriografijai tai naudinga medžiaga, bet Lietuvos valstybės atkūrimo geresnio pajautimo bei dvasinio peno ieškančiam skaitytojui, tai sausoka medžiaga. Ir, staiga, netikėtas malonumas! Pradėjus skaityti "Lietuvos diplomatinės istoriją", negali jos padėti. Bent du kartus užmigau su ja rankose. Užmigau ne todėl, kad nuobodu, bet todėl, kad buvau knygos šiek tiek apsvaigintas ir vėlyvo vakaro valandų veikiamas.

Šiuos savo atsiminimus P. Klimas pradeda 1917 m. ir baigia 1944. Charakteringa, kad šis, 1891 m. Marijampolėje gimęs lietuvių tautos didžiūnas mirė 1969 m. Kaune. Jis pradėjo ir baigė savo gyvenimą pavergtoje Lietuvoje. Tačiau jis gyveno ir savo amžiaus 22 vaisingiausias metus pašventė Lietuvos nepriklausomo gyvenimo uždaviniams ir Lietuvos tarpkari- nės epochos apokalipsei.

Esu ne kartą savęs klausęs: kodėl Lietuvos valdžia P. Klimą nuo 1925 m. laikė Paryžiuje? Gal tai buvo kokios nors politinės intrigos,

Kviečia talkon

**GEDIMINO PAMINKLO
STATYTOJAI**

Metas įamžinti pirmą kartą pasauliui paskelbtą Lietuvos sostinės Vilniaus gyvavimą – tautos atmintyje gyvą Gedimino sapno legendą. Išpūdingą tokio paminklo projektą sukūrė žymus lietuvių skulptorius, 1941 ir 1993 m. Valstybinės premijos laureatas, Vytautas Kašuba, 1992 m. Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino paminklo konkurse laimėjęs pirmąją premiją. Tai paminklas ne užkariautojui, bet Lietuvos Valstybės kūrėjui, jos laisvės gynėjui, kuris tauriu mostu laimina Miestą ir visą Lietuvą kaip santarvės, kūrybos, taikos šalį.

Didelis nepriteklus sleigia dabar kraštą, tačiau yra paminklų, kurie ypač reikalingi sunkmečiais. Todėl kreipiamės į organizacijas, įmones, grupes ir pavienius asmenis, savo įnašu paremti

nes bijotasi jo asmenybės politiniai poliarizuotame krašte? Dabar, suvedęs turimus duomenis, o tarp jų ir P. Klimo atsiminimus, turiu susiformulavęs tokį atsakymą: P. Klimas buvo geras, gabus, efektingas, beveik nepakeičiamas Lietuvos Atstovas užsienyje.

Gi buvo ir abejonių, kitokių įtarinėjimų. Iškošęs kitų Lietuvos valstybininkų atsiminimus, įtarinėjau, kad P. Klimas galėjo konkuruoti su kitu Lietuvos Nepriklausomybės akto signataru, A. Smetona. Ši tezė nepasitvirtino. Analoginiai žiūrėti, jai buvo pagrindo. Pvz., A. Smetonai politiniai nepritariančiam Kazui Škirpai teko 1939 m. paskyrimas į Lenkiją, Lietuvai labai nebičiuliškai, ultimatumo forma, diplomatinė santykių pareikalavusiai, mūsų kaimynei pietuose. Na, visų tų užkulisių nežinome net dabar. Bet atrodo, kad P. Klimas Paryžiuje, Br. Balutis Londone ir P. Žadeikis Washingtone buvo nepajudinami, nepakeičiami. Gal kiek keista, bet tai faktas. Pagarba šiai trejukei!

Vilniuje "Minties" leidyklos 1991m. išleistieji Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro ir žymaus Lietuvos diplomato P. Klimo atsiminimai yra įdomūs ir reikšmingi. Lygiai kaip Lietuvos valstybei nuo pat jos 1918 m. atkūrimo buvo reikšminga Petro Klimo asmenybė. (1993-XII-28)

(Pabaiga)

šį darbą, kad mūsų sostinėje iškiltų paminklas jos įkūrėjui ir Lietuvos valdovų dinastijos pradininkui–Didžiajam Kunigaikščiui Gediminui.

JAV šiai patrijotinei akcijai padėti ir tarpininkauti sutiko ALKA (Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvas) vadovai tad piniginę paramą prašoma siųsti šiuo adresu:

**ALKA (Gedimino Fondui)
P.O. Box 608**

Putnam, CT 06260

Rėmėjai ir gautos lėšos bus skelbiama Lietuvos spaudoje ir TV.

Iš anksto nuoširdžiai dėkojame

**KUNIGAİKŠČIO
GEDIMINO PAMINKLO
ŠALPOS FONDO VALDYBA**

*Skaitykite ir platinkite
DIRVA*

JUOZAS ŽYGAS ŽURNALISTO PREMIJOS LAUREATAS

Jurgis Janušaitis

1993 m. Žurnalisto premijos laureatas Juozas Žygas.

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba eilę metų puoselėjo gražią tradiciją – kasmet suruošdavo Premijų įteikimo šventę ir tose šventėse būdavo įteikiamos įvairių sričių kultūrininkams tų metų paskirtos premijos. Premijų mecenatas – Lietuvių Fondas. Kultūrininkų premijų tarpe būdavo skiriama tų metų vienam iš iškiliausių ir daugiausia nusipelnusiam spaudos darbe Žurnalisto premija. Po pertraukos, JAV LB Kultūros Taryba šią tradiciją vėl atgaivino ir premijos kultūrininkams už 1993 metus buvo vėl paskirtos.

1993 metų Žurnalisto premiją Jury paskyrė (vienbalsiai) aktyviam spaudos bendradarbiui, įvairių organizacijų uoliam darbininkui, žurnalistui JUOZUI ŽYGUI.

Premija buvo įteikta Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu, Chicagoje, tik gaila, kad laureatas Juozas Žygas dėl ligos negalėjo dalyvauti šventėje ir asmeniškai priimti apdovanojimą.

Žurnalistas Juozas Žygas į aktyvų spaudos darbą įsijungė ir pastoviai bendradarbiauja jau nuo 1982 metų. Jo aktualūs, dažnai politinėmis temomis, nuolatos pasirodo mūsų periodinėje

spauldoje, įvairiuose laikraščiuose, ypač Drauge ir Dirvoje.

Laureatas Juozas Žygas drąsios plunksnos vyras, nepataikaujantis, atvirai išsakančias sėkmes ir nesėkmes. Skaitytojai su idomumu seka, skaito, komentuoja jo straipsnius, tiek Lietuvos politinė tiek lietuvių išeivijos šakota veikla.

Šia proga arčiau susipažinkime su laureatu Juozu Žygu ir pasižvalgykime jo gyvenimo ir veiklos kelyje.

Žurnalistas – laureatas Juozas Žygas gimė 1918 m. balandžio 30 d. Rygoje. Taigi šiais metais atšventė savo amžiaus deimantinę sukaktį ir ta proga jis visuomenininku buvo deramai pagerbtas, o spauldoje sukaktis gerai paminėta.

Gimnaziją lankė Biržuose ir Aušros Kaune. Likimas ir karo audros, bei artėjanti okupacija, iš tėvynės ištrėmė ir Juozą Žygą. Po karo Jis apsigyveno didžioje Hanau lietuvių stovykloje, kur nedelsdamas įsijungė į tuometinę kultūrinę veiklą. Čia jį matome Kultūros vadovo pareigose, "Dainavos" ansamblio tautinių šokių vadovas 1946-47 metais. IRO (Tarptautinės Pabėgėlių Organizacijos) globojamo Tarptautinio vaikų teatro vadovas 1947 m. Tremties dienų, kad ir dirbdamas kultūrinį darbą, Juozas Žygas veltui neleido, bet tęsė studijas – politinius mokslus Darmstadto aukštojo mokykloje. Atvykęs Amerikon 1949 m. Clevelande lankė vakarinę aukštesniąją technikos (elektro-techniką) mokyklą, kurią baigė

1956 m.

Dar gyvendamas Hanau, Vokietijoje, pradėjo pirmuosius savo spauldoje bendradarbiavimo bandymus Mūsų Kelyje ir tie bandymai Juozui Žygui davė paskatos ir Amerikoje įsijungti į nepaprastai aktyvų spaudos darbą.

1956 m. persikėlė gyventi į Chicago ir duoną šeimai pelnė dirbdamas General Electric Co. ir iš čia išėjo į pensiją.

Gyvendamas Chicagoje Juozas Žygas įsijungė į šakotą lietuvių veiklą. Jis didelis filatelistas, lietuvių filatelistų draugijos "Lietuva" pirmininkas ir redaktorius 1968-72 m. filatelijos žurnalo. Jis parengė ir išleido ribotu tiražu studiją "Pirmieji pašto ženklai" 230 puslapių. Draugo atkarpoje buvo jo atspausdinti įdomūs karo meto prisiminimai.

VI-tojo Mokslo ir Kūrybos simpoziumo 1989 ir Muzikos šventės 1991 m. informacijos vadovas, labai sumaniai atlikęs šių dviejų didžiųjų renginių informaciją mūsų spauldoje. Dirvai minint 75-rių metų sukaktį jis suredagavo jubiliejinį leidinį. Dar dirbdamas General Electric Co. elektrotechnikėje grupėje, dalyvavo paruošiant ir paleidžiant Vakarų pasaulio pirmąjį komercinį reaktorių, Dresdeno, Morris, IL jėgainėje.

Laureatas, žurnalistas Juozas Žygas, gyvendamas Chicagoje visa siela ir širdimi įsijungė į eilę organizacijų. Jis sunkų vežimą veža Lietuvių Bendruomenėje. Ypač talkindamas Socialinei Tarybai, uolus, ak-

tyvus Lietuvių Žurnalistų Sąjungos narys; nepavargstantis Lietuvių Tautinės Sąjungos narys ir talkininkas, ypač pravedant vėjus ar pastoviai rašydamas Dirvoje; Lietuvių Fondui atidavęs didelę duoklę būdamas valdyboje ir informacijos vadovu ir kontrolės komisijoje, jį matome uoliai besidarbuojant ir Jaunimo centro valdyboje, atliekant įvairius jam patikėtus darbus. Jis nuolatinis spaudos konferencijų dalyvis, iškalbinga plunksna aptariantis visus didesnius ir mažesnius įvykius mūsų spauldoje.

Kaip matome mūsų šių metų Žurnalisto premijos laureatas žurnalistas Juozas Žygas savo gyvenimu, organizacine veikla ir spaudos darbais pelno nuosirdaus išeivijos lietuvių ir Lietuvoje tėvynainių pagarbą ir padėką.

"SVEIKATA"

Tai vienintelis sveikatos mokymo žurnalas Lietuvoje. Jame rašo žymiausi Lietuvos medikai. Pagrindinė tematika: kaip apsisaugoti nuo ligų, kaip elgtis susirgus, kaip gydytis prieš kreipiantis į gydytoją. Spausdinami ir pasaulio lietuvių – gydytojų straipsniai.

Žurnalo kaina užsienyje – 30 dol. metams, 15 dol. pusmečiui. Užsisakykite "SVEIKATOS" žurnalą! Jame ne tik rasite naudingų žinių. Žurnalas bus Jūsų svečias iš Lietuvos.

312 – 778 – 7500

Rolandas Bartašiūnas
5620 S. Claremont Ave.
Chicago, IL 60636

NEPAŽISTAMŲ VAIDUOKLIŲ ŽAIDIMAI

Paulius Subačius

Antrą premiją premijuotoji Dirvos konkurso novelė
(Tęsinys iš praėjusio numerio)

2

Man pasivaidena, jog ranka staiga pavirto pistoletu ir išgirstas garsas tai to pistoleto šūvis tiesiai sau pačiam į širdį. Zombis.

Vėl stiprokai krūpteliu kulkai su durų garsu pervėrus širdį, tik šį kartą aš jau susikaupęs ir labiau pasiruošęs naujiems netiktumams. Šviesos greičiu permetu žvilgsnį nuo savo krūtinės link durų apačios, tikėdamasis išvysti naują pa-baisą.

– Fuksai stok!!! – vietoj lauktos baidyklės suriaumoją galingas bosas iš palubio.

Be mano valios akys šviesos greičiu šauna į viršų ir žvilgsnis susiduria su vienaake barzdota galva pa-

mauta ant kokių dviejų metų aukščio pagalio išvaizdos kūno. Galvoje, paslėpta pavasariškai sužėlusiu ūsu, vėpso kvaila savimi nepatikinčio žmogaus šypsena, atidengianti kelis auksinius dantis vyriškio burnoje.

– Aaaaa! Dieve brangus! – sušunku išsigandęs ir visiškai nebesusivaldydamas. Nuo kaktos per smilkinius ir skruostus žvakės vašku pasruva prakaitas. Aš visiškai sutrinku. Priedo, dabar, susigaudžius, kad nieko baisaus iš tikrųjų tai ir neatsitiko, dar ir gėda baisesiausia – juk jau suaugęs žmogus aprengtas padoria eilute, o baidausi bala žino kokių niekų.

– Atsiprašau labai, ponas. Tik žmonai pieno nešti buvau išėjęs. Ji, mat, kūdikiui vakarienę ruošia ir kaip tik to pienuko jai ir pritrūko. O aš čia jo apšiai turiu, va matai, ten šaldytuve. Tai ji man ir paskambino. Aš čia tik už kampo gyvenu, tai pagalvojau – pekla neims, nunešiu. Atleisk jau, ponuli. Ar labai mano žvėris tamstą išgąsdino? – dirbtinai švelniai dunda susinepatoginusio šeimnininko bosas.

– Mmmm... Dešimt ketvirtų, – iššauku staigiai ir nerūpestingai, o mintyse skamba... "Kaip jis drįsta. Viena ranka atsiprašymus brunka, o kita tą nelemtą šunėką glosto, lyg jis ką tik išpažinties būtų nulėkęs ir, gavęs išrišimą, dabar į šventuosius kandidatų." –

– Žinai ką, ponas, aš iš paties pinigų tai neimsiu. Aš labai atsiprašau, kad taip išėjo. Dovanok, dėl Dievo, – vėl apgailėtiniu tonu bumba senis, bet galiu lengvai

atspėti, kad jis aiškiai mato mano išgąstį. Kaimiečio širdis – bet kur jis buvo, kai aš čia vos nemiriau nuo širdies priepolio. Stuobrys.

Aš numetu ant prekystalio jau seniai paruoštus pinigus, pagriebiu savo kavą ir, visa jėga patraukęs duris į save, išeinu lauk vis dar drebedamas nuo išgąščio, pykčio bei kelionės nuovargio.

II

Visu svoriu įgriūnu į automobilio kėdę. Tai bent sustojimas! Dešinėje vis dar tebelaukau atšalusios kavos puoduką, todėl kairiąją pradedu grabinėti po kišenes, ieškodamas mašinos raktų. Aptinku juos dešinėje, bet šitaip susisukęs kėdėje negaliu jų iš ten ištraukti priešinga ranka. Paskubomis padedu puoduką ant keleivio kėdės, kiek pasikeliu sėdynėje ir įkišęs dešinę ranką kišenėn išsitraukiu raktus. "Kuo greičiau iš šitos apšėtos vietos – kuo toliau!" – galvoju keisdamas raktus

tarp pirštų.

Kol aš degalinės pastate pergyvenau siaubo kambario emocijas, lauke sūtemo. Raktą suradau nesunkiai, bet dabar, prieblandoje, vis dar tebedrebančiom rankom negaliu surasti degimo spygnos. Ir pigumas gi tų kaimiečių – negali net padorių šviesų savo degalinėje ištaisyti. Pamalęs raktu aplink tą vietą, kur turėtų būti raktų skylė ir nesuradęs atitinkamos vietos nusprendžiu palaukti akimirką ir truputį susiraminti. Stipriai užmerkiu akis, giliai įkvepiu benzinu persisunkusio oro ir atsimerkęs vėl bandau.

– Velnias!!! – ir raktai skrenda ant grindų keleivio pusėje.

Atsimu visu kūnu į kėdės atlošą ir atmetęs galvą kiek leidžia sėdynės pagalvis suspaudžiu ją tarp rankų. Norisi rėkti garsiai. Išvėmti visą pyktį ir jaudulį kaip rykliui. Prarijęs ką nors, ko negali su-

TOKS BUVO LIETUVOS KARIUOMENĖS ĮVERTINIMAS

Lietuvos kariuomenės 75-metų sukaktis buvo plačiai paminėta. Mums, kaip ir tų minėjimų suvestinę padarę, atsiuntė Los Angeles kariai. Joje sakoma: Su dideliu pasididžiavimu ir džiaugsmu mes šiandien minime Lietuvos kariuomenės įsikūrimo deimantinę sukaktį. Taip ji buvo paminėta ir Lietuvoje.

Su tokiu pat pasididžiavimu ir džiaugsmu mes sveikiname jos dar gyvus esančius kūrėjus, o vėliau ir visus kitus joje tamavusius karius.

Jaunai Lietuvos valstybei kritišku momentu, kada jai grėsė pavojus prarasti savo valstybingumą, tūkstančiai jaunuolių atsiliėpė į šaukimą gelbėti tėvynę savanoriškai stodami į besiformuojančią jos kariuomenę.

Tų savanorių krauju ir buvo apginta laisvė, padėti nauji pamatai, ant kurių, nors ir trumpą laiką, gyveno ir kūrėsi mūsų garbinga tauta.

Kaip istoriniai įvykiai rodo, savanorių dvasia Lietuvoje buvo visuomet gyva. Apie tai liudija 1941 metų birželio sukilimas, vėliau, beveik 10 metų užsitęsusi partizaninė kova.

Arčiau prie šių laikų – Vilniaus televizijos bokšto, parlamento rūmų, bei kitų objektų apsauga įrodė, kad ilga sovietinė okupacija nepajėgė sužlugdyti tos savanoriškos dvasios, kad ji yra gyva, ir kad kiekvienu mo-

mentu pasiryžusių už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę aukoti savo gyvybes šiandien yra ne mažiau kaip ir anais 1918 metais.

Deja, kaip anais laikais taip ir dabar, ir vėl grįžtama prie pradžios. Lietuvos kariuomenei atstatyti reikia naujų pagrindų, nes, kas buvo prasigylvinta sovietinės okupacijos laikais, jokių būdu netinka mūsų ateities reikalavimams nei dvasia, nei karine išmintimi.

Kaip ir kiekviena pradžia, taip ir ši yra sunki. Sunku pataisyti padarytą moralinę žalą mūsų jaunimui, kurio dalis, nesvarbu kaip maža būtų, savo elgesiu nepriduoda garbės nei jo dėvimai karinei uniformai, nei pažado tarhauti Lietuvai.

Tačiau mes džiaugiamės ir didžiuojamės šiandien visais tais, kurie drįso pastoti kelią okupantui, kurie drįso statyti savo gyvy-

bes į pavojų stabdydami jų karinius autovežimius dar ir tada, kai net nebuvo kalbama apie jokios okupacinės kariuomenės ištraukimo iš Lietuvos.

Mes džiaugiamės ir didžiuojamės tais, kurie parlamento rūmų viduje ruošėsi visais jiems įmanomais būdais apginti šį pastatą, mūsų tautos ir valstybės naujojo gyvenimo simbolį. Jų išblyškusiuose veiduose matėsi ne tik nuovargis, bet ir ramybė, susikaupimas kario pasiruošusio eiti į galutinį mūšį.

Ant tokių štai pagrindų yra atkurama Lietuvos kariuomenė. Tikėkime, kad jai pasiseks, ir ji vėl taps tautiškumo bei Lietuvos meilės ugdymo mokykla.

Los Angeles, California
1993.II.28

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Praėjusių metų pabaigoje į Vilnių buvo sukviešti Lietuvos atstovybių vadovai specialiam pasitarimui. Čia jie matomi su Prezidentu Algirdu Brazausku.

Algirdo Sabaliausko nuotr.
(ELTA)

virškinti, ryklis paprasčiausiai išspjauna savo skrandį lauk, pamuisto galvą, išskaula susikaupusias šiukšles ir vėl prarijęs švarų savo paties skrandį, plaukia toliau apie tai daugiau galvos nebesukdamas. O mano emociniam skrandy dabar tiek nuodingų teršalų prisirinkę, kad pats bjauriausias Nemuno vanduo ties Kaunu atrodytų skaidrus kaip gintaras sudėjus du šalia.

Norisi užsirūkyt. Bet ne, mečiau jau prieš keletą metų, kadangi darbe vyresnybei rūkantis nepatinka. Be to, neturiu cigarečių mašinoje, o į tą benzino peklą pakelio nusipirkti negrįšiu už jokių pinigų. Tik dingt iš čia greičiau.

Susiradęs raktą šiaip taip įkišu jį degimo spynon ir pasukęs užvedu mašiną. Stiprokai paspaudžiu greičio svirtį ir mašina cyptelėjusi kaip smuikas ratams palietus asfaltą, šoka pirmyn. Jau tamsu ir nė vieno pusėj kelio nesimato jokių

šviesų, todėl nestabdydamas įkertu tiesiai į pagrindinį kelią, užlauždamas vairą dešinėn. Vėl kaip griezlė suvirpia kelio danga slystančios padangos ir akimirksniu pametu čiuožiančios mašinos valdymo galią.

Įsitempęs stengiuosi išsilyginti ir ramiai susigretinti su savo eile, tik staiga kažkas šaltai paliečia mano dešinę šlaunį visai ties juosmeniu. Kūnu perbėga šurpas. Po viso, kas šiandien jau atsitiko, galiu bet kuo patikėti – net jei šaltoji mirtis nuspręstų su manim pasivažinėti, – nieko nuostabaus. Iš tikro net įdomu būtų. Prisimenu pistoletą ir šūvį į širdį. Gal tai buvo jos skambutis nuo įėjimo?

Vis dar nepasisėkė išlyginti automobilio, todėl negaliu atitraukti nuo kelio akių. Staigiai atitraukiu nuo vairo dešinę ranką ir griebiuosi už tos vietos, kur jaučiau šaltį.

– Ne, ne, ne, ne! Velnias, ne! Kodėl, kodėl? –

išrėkiu visą gerkle abiem rankom daužydamas vairą. Didžiam nusivylimui senutė Mirtis manęs dar neišsirinco savo sužadėtinio. Šaltas palietimas – tai tik išsipykusi kava, kurią buvau neapdairiai palikęs ant keleivio sėdynės. Šis vakaras – tai tikras prakeikimas. Ko gero visos pragaro jėgos susivienijo prieš mane ir galvon sulindę velniukai dabar susigriebę rankomis už pilvų miršta juokais iš savo niekingo pokšto.

Perkėlęs kelis daiktus iš vietos į vietą, menkniekių skyriuje susirandu kelias popierines nosinaites ir bandau išdžiovinti mašinos kėdę, bei savo eilutės kėlnes. Abu naujut naujutėliai ir abu ne mano. Juos man paskyrė įstaiga. Kaip tik šiai kelionei, kad atrodyčiau padoriai susitkęs su tais žmonėmis, o aš ... su kava. Kaip mažas vaikas.

III

Apsitvarkius ir apsivalius įtampa atslūgsta. Tur-

Tas pats M. Homolickis drauge su prelatu Herbertu 1843 metais įrodinėjo, kad naujai sumūrytoje buvusios Goštautų koplyčios sienoje įmūryta Alberto Goštauto memorialinė plokštė.

Goštautas buvo LDK kancleris, renesanso epochos sūnus, ne karys, todėl nedėvėjo nei šarvų, nenešiojo nei kardo, nei vėliavos. Heraldinio skydo simboliai – kentauro – LDK valdovo, meškos – Žemaitijos, Volynės ir Kijevo žemių herbai, pagaliau ir karališkas (su karūna) antspaudas – Albertui Goštautui niekuomet nepriklausė. Žemiau figūros kairės rankos, virš kardo (kryžiaus) reljefas sužalotas. Greičiausiai ten būta skydo su Vytimi, virš kurio (pagal Renesanso tradiciją) kunigaikščio karūna.

Pagaliau, jeigu čia A. Goštautui skirta reljefinė plokštė, apie kurios kūrimą neturime jokių žinių, tai kodėl nerandame Katedroje nė mažiausios nuolaužos reljefinio Vytauto atvaizdo? Argi jums neatrodo, kad čia kažkur prasilenkta su logika ir sąžine?

Nuo XIX amžiaus vidurio ne tik maskoliai, bet ir lenkai skubėjo griauti ir slėpti į užmarštį Lietuvos valstybingumo simbolius. Žinome, kad rusų kolonistai po pirmojo sukilimo 1774 m. griovė valstybingumo simbolius – gynybinę architektūrą, po 1831 m. sukilimo uždarė Vilniaus univer-

sitetą, po 1863 m. sukilimo – uždraudė spaudą lotynų alfabetu ir pavadino mūsų kraštą "Vakarų Rusijos gubernija".

Tuo tarpu lenkų "realistai" (ne romantikai) skubėjo pasiglemžti tą "žuvusią tautą" į savo glėbį. Ir ši tendencija tęsėsi iki pat 1939-ųjų metų (o gal net ir vėliau)!

Štai šventojo Kazimiero koplyčioje, kairėje altoriaus pusėje, nišoje, yra medinė, sidabro skarda aprausta figūra. Karžygio skulptūra su kunigaikščio kepure, kardu ir susuktu pergamentu (unijos aktu). Karūnoje šešiapalis žiedas, toks pat kaip ir reljefinės plokštės figūros krūtinėje. Abiejose figūrose šarvai ir kojas puošia gotikiniai keliaraiščiai. Ši karžygio skulptūra iki 1838 metų vaizdavo Vytautą, o vėliau – lenkų karalių Joną Albrechtą.

Vilniaus istorikas, kovotojas už lietuvių teises Donatas Malinauskas (1869-1942) apkaltino katedros tyrinėtojus – kunigą prelatą J. Kurčevskį ir daktarą V. Zahorskį, kad šie 1909 metais surado Vytauto Didžiojo palaikus, insignijas – karūną ir šarvus išvežė į Krokuvą ar Sandomiežą. Sunku tikėti, kad šie kaltinimai D. Malinausko būtų išlaužti iš piršto. Ne kartą jo kaltiniai net su karūnos nuotraukomis buvo spausdinami "Vaire". Lenkai dėl to labai širdo (žr.: "Przegląd Wilenski" Nr. 2, 1930)

(Bus daugiau)

būt todėl, kad galvojimas buvo kelioms minutėms nukreiptas šalin nuo mano nepavydėtinų nesėkmių. Nuobodžiai dūžia mašinos variklis, abiejose kelio pusėse vienodai tiesiasi nesikeičiantys javų laukai be jokių kalvų ar medžių. Mašina skrieja keliu be vargo kaip strėlė paleista į orą. Aš pastebiu, kad suprakaitavusios rankos nervingai visa jėga spaudžia vairą ir nuo to spaudimo jau pradeda nuvargti raumenys. "Viską tas senis benzino stotelėje pradėjo. Asilas. Sugalvok tu man, pieno! Galėjo nueiti savo kapui vietelės apsidairyti po ažuolu, o ne pieno kūdikiui."

Laukai kaip nuotraukos iš svetimo šeimyninio albumo, kurį turi žiūrėti iš mandagumo, vis atsiveria ir dingsta už abiejų langų. Variklis tebedūžia ritmingai kaip bitė ir kelias tiesus tiesus. Nė vienos mašinos nuo tada, kai palikau degalinę. Širdies plakimas nurimsta,

prakaitas išdžiūsta ir pagilina beribę tamsą už langų. Mašinos šviestuvai praplėšia tik mažą užlangio tuštumos lopinėlių priešakyje ir, kadangi mašina lekia visuomet tiesiai į tą apšviestą ruožą, man atrodo, kad aš be galo važiuoju tiesiai į paslaptingos tamsios pabaisos nasrus, kurie mane ryja ir ryja niekaip neprarydami. Begalinis veiksmas ir yra baisiausias. Jei rytų ir prarytų iš sykio, tai niekis – tik akimirka ir viskas. Net susigaudyt nespėčiau. O kai nespėsi susigaudyt, kad baisu, tai ir nebūna baisu. Kad baisu būtų, reikia ko nors baisaus. O tam baisyiam reikia mano supratimo. Jei nematau, tai gali ir pats Liuciferis man už nugaros savo išdaigas krėsti. Man nebaisu, kad ir kas ten iš tikrųjų atsitinka. Bet dabar pati skausmingiausia dalis – ryjimas – tęsiasi valandų valandas be jokio įžvelgiamo galo.

(Bus daugiau)

IŠEIVIJOS LIETUVIAI RAŠYTOJAI APIE KŪRYBĄ

Edvardas Šulaitis

"Šviesos" leidykla Kaune išleido Juozo Jasaičio sudarytą knygą, pavadintą "Kas yra kūryba". Šis stambokas – 368 puslapių leidinys yra skirtas išeiviams rašytojams ir jų mintims apie kūrybą.

Rinkinyje pateikiama lietuvių egzodo rašytojų mintys apie kūrybą padeda geriau suprasti grįžtančią i tėvynę išeivijos literatūrą, jos gelmes ir formas. Knygos tema nagrinėjama, palyginus, plačiai – nuo teorinių apibendrinimų apie kūrybos prigimtį, esmę ir paskirtį iki rašytojo asmeninio atsivėrimo, kūrybinės autocharakteristikos. Skiriama aukštesniųjų klasių mokiniams, literatūros mokytojams, o taip pat visiems, besidomintiems meninio žodžio kūryba" – taip šis leidinys pats prisistato save.

Ši knyga yra tęsinys 1989 metais "Šviesos" leidyklos išleisto to paties pavadinimo leidinio. Tačiau anoje knygoje kalbėjo Lietuvoje likusieji rašytojai, o šį kartą žodis suteikiamas tėvynės netekusiems kūrėjams. Apie tai knygos sudarytojas – J. Jasaitis taip rašo:

"Taigi šis mūsų išeivijos rašytojų žodis, pasakytas po lemtingųjų 1944 metų, svariai papildo dramatiško mūsų tautos, jos kultūros laikotarpio estetinę mintį nauja problematika".

I šią knygą pateko 32 rašytojai, pradedant seniausiais (Vincu Krėve, M. Vaitkumi, J. Savickiu, baigiant jauniausiais: L. Šimkute, T. Venclovu (beje, šis čia pateko gal per apsirikimą, nes jis visai naujas "išeivis"), A. Mackumi, L. Sutema.

Nežinia, kokią atranką sudarytojas naudojo, nes čia matome A. Kairį, bet nėra už jį stipresnio A. Barono. Beje, čia randamas ir J. Gliuda.

Knygoje yra pateikiamos trumpos rašytojų biografijos ir jų nuotraukos. Pačių rašytojų pasisakymai apie kūrybą yra imami iš išeivijos spaudos – laikraščių, žurnalo ar knygų. Bene, daugiausiai pasinaudojama dienraščio "Draugo" kultūriniu priedu. Šaltiniuose dažnai minimi ir "Aidai", rečiau – "Metmenys" ir kita spauda.

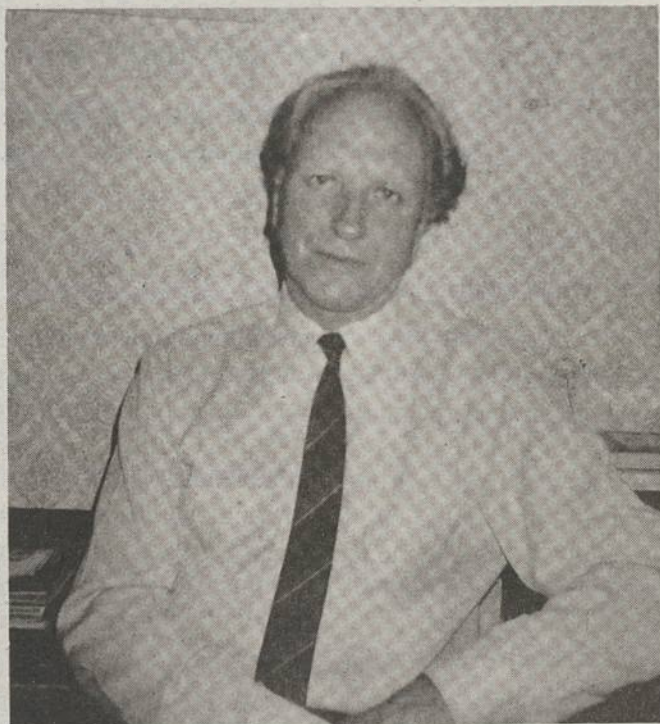
Sudarytojas bandė atskleisti visų autorių sutikimo persispausdinti jų žodžius. Daugelis iš jų palankiai atsakė, bet kai kurie ne-reagavo, tad jų tyla sudarytojas laikė pritarrimu. Kai kurie rašytojai atsiuntė su-

darytojui laiškus su mintimis apie kūrybą ar kitus dalykus. Tie laišškai (arba jų ištraukos) irgi talpinamos knygoje.

Henriko Nagio laiške yra išsakoma kritika "moksliško" ir pseudointelektuališko žargono naudotojams Lietuvoje (beje, i šią pastabą turėtų atkreipti dėmesį ir kai kurie išeivijoje gyvenantieji intelektualai). Čia minimas H. Nagys taip rašo: "Įvairūs griozdiški anglicizmai ir kitokie barbarizmai, kuriems turime puikiausių lietuviškų pakaitalų, skurdina ir maitoja mūsų kalbą, ir demonstruoja ne aukštą kultūrą ir išprusimą, bet paprastą snobizmą. Ne tokiu būdu išplauksime i tuos dažnai nemažiau snobiškus tarptautinius vandenis".

Kiekvienu atveju šis leidinys padės pažinti išeivius rašytojus ypatingai tiems, kurie sovietmečiu beveik nieko apie išeivius rašytojus (su mažomis išimtimis) nebuvo girdėję. Dar daugiau – dabar auganti lietuvių karta čia atras daugybę visai naujų pavardžių ir tokiu būdu sužinos apie išeivijoje gyvenusius ar tebegyvenančius autorius bei jų kūrybą bent suglaustai.

Viešint Kaune, buvo ma-

Knygos "Kas yra kūryba", kurioje apie tai kalba išeivijos rašytojai, sudarytojas Juozas Jasaitis savo namuose Kaune praėjusią vasarą.

PRAŠO ATSILIEPTI

Mokslo ir enciklopedijų Leidykla Vilniuje ir Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras Chicagoje, atsižvelgdami i Amerikos lietuvių nuopelnus, skubiai rengia Amerikos Lietuvių Biogra-

lonu susitikti šios knygos sudarytoją J. Jasaitį, su juo pasikalbėti ir iš jo rankų gauti vieną šio įdomaus leidinio kopiją. Tenka jį pagirti, kad jis ėmėsi šio nelengvo darbo, kurį reikia manyti pratę dar ne vienas išeivijos rašytojų nagrinėtojas. J. Jasaitis padarė pradžią.

fijų Žinyną (Enciklopediją).

Siekiant įveikti informacijos stoką, šiuo metu šiam leidiniui medžiagą renka ir redaguoja i Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą iš Mokslo ir Enciklopedijų Leidyklos atvykusios redakcijų vedėjos Jonė Landzbergienė ir Jūratė Tamulaitienė. Visiems asmenims, kurių adresai yra žinomi, išsiuntinėjamos anketos. Anketų negavusieji, taip pat yra prašomi atsiliiepti ir apie save enciklopedinio pobūdžio žinias suteikti. Apie mirusių žinias gali pateikti jų giminės ar draugai. Šis enciklopedinis leidinys apims 1944-1993 m. periodą.

PRASIDĖJO NESUTARIMAI

(Atkelta iš 1 psl.)

Bulgarijos, jo neišleido Vokietija ir Austrija ir t.t. Gal ir pateisinamas vieno iš deputatų V. Mironovo pasisakymas, kad visi kandidatai turi praeiti psichiatrinį testą.

Viena iš sesijos sensacijų – išrinkimas speakeriu A. Lukjanovo, buvusio artimo M. Gorbačiovo draugo, vėliau 1991 m. rugpjūčio pučo dalyvio, praleidusio beveik metus kalėjime, tačiau išrinkto deputatu. Vadovauti Partlamento Aukštesniųjų rūmų darbui išrinktas V. Šumeiko. Prezidento V. Jelcino aktyvus rėmėjas. Jis – 48 metų, vadovavęs Krasnojarsko elektronikos kompanijai, i jį atkreiptas dėmesys, kaip i turintį prezidentinį potencialą.

Nors gal bus ir nelegva rasti bendrus klausimų sprendimus su Žemesniaisais rūmais, bet V. Šumeiko bus vertingas tarpininkas ir B. Jeltsinui. Be to, Aukštesnieji rūmai turi teisę sugrąžinti Žemesniųjų rūmų priimtus nutarimus ir tuomet jie gali įsigaliooti tik surinkus du trečdalius tų rūmų deputatų balsų. Svarbu, kad ir naujoji Konstitucija suteikia Prezidentui galią vadovauti nepriklausomai nuo Parlamento ir net išimtinu atveju jį paleisti.

DĖMESIO KELIAUTOJAM ! DAINŲ IR TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ LIEPOS 7-10 d.d.

Patogūs ir pigūs skrydžiai iš įvairių JAV miestų. Galima užsakyti tik lėktuvo bilietus arba pilnas paslaugas Lietuvoj. Latvijoje, Estijoje – viešbučiai, maistas transportacija, gidai.

Grupinius skrydžius galima užsakyti nuo balandžio iki spalio mėn.

Kas užsako lėktuvo bilietus, viešbučius ir kitas paslaugas, gauna nemokamai bilietus i šokių ir dainų šventę

KAINA
(plius taxai)

Birž. 27 - liepos 16 iš Chicago	\$979
Birž. 28 - liepos 13 iš N.Y. (JFK)	850
Birž. 29 - liepos 20 iš Miami	925
Birž. 29 - liepos 13 iš Newark (NJ)	878
Birž. 29 - liepos 15 iš Los Angeles	1,164
Birž. 30 - liepos 20 iš N.Y. (JFK)	350
Liepos 4 - 23 iš San Francisco	375

Šios kainos galioja nusipirkus bilietą iki kovo 1 d.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St. Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300
1-800-952-0119
FAX 718-769-3302

■ Laiškai Dirvai

LAIŠKAS REDAKTORIUI APIE SUNKIĄ LIETUVOS ŪKINĘ IR POLITINĘ PADĖTĮ

Atšventus Kalėdas, sutikus Naujus Metus, noriu su Jumis pasidalinti savo išpuodžiais iš buvimo Lietuvoje lapkričio mėnesy. Pirmiausiai, ekonominė padėtis tikrai baisi. Yra grupė lobstančių, net gi turtuolių. Štai Salamender batų firma įkūrė didelę krautuvę ir firmos atstovas pareiškė, kad ir Vokietijoje tik 15-20% pajėgia pirkti jų batus – tai nėra didelio skirtumo Lietuvoje. Buvo madų paradas Operos Rūmuos – bilietai kainavo iki 150 litų, ir visos vietos buvo išpirtos.

O kaip verčiasi eilinis žmogus? Sakoma, kad vidutinis atlyginimas 220 litų – bet iš pokalbių, aišku, kad daug kas uždirba apie 100-150. Mokytojų alga – 120; taip pat ir daktarų. Pensijos iki 80-90 litų, o socialinė parama – 48 litai. Studentų mėnesinės stipendijos – 20 keli litai. Vienas kiaušinis kainavo 20 centai; pieno bonkūtė 51 centai; duonos kilogramas – jau beveik litas. Apie mėsos pirkimą eilinis žmogus gali tik svajoti – vištiena apie 6 litai už kilogramą ir kokios tos vištos – vos truputį mėsos; taip mėsa 9-13 litų už kilogramą ir perkant kiaušieną gausi 2/3 taukų ir 1/3 mėsos. Virta dešra 7-13 litų; o rūkyta nuo 15 iki 25 litų už kilogramą. Bulvių atrodo yra ir jos pigios – tuo metu buvo 17 centų už kilogramą ir, žinoma, dauguma jas ir valgo dieną iš dienos. Bulvė, kaip žinome, ir skanėsa ir labai turtinga mineralais ir vitaminais, bet ne proteinais.

Štai ir yra tikslas šio laiško rašymo. Man labai rūpi, kad dabar dietose yra didelė stoka proteinų ir no-

riu kreiptis į Jūsų skaitytojus, kad siunčiant siuntinius atkreiptų į tai dėmesį. Visokios pupelės labai daug turi proteinų – ypačingai soybeans. Bet kidney beans, black beans, ir panašias, valgo vegetarai. Lietuvoje taip pat yra stoka ryžių – mačiau tik Uncle Ben's ir kaina aukštesnė kaip N.Y. Maistingiausi ryžiai neperdirbti. Ir štai išvirus juodų pupelių, ryžių ir išgėrus stiklinę pieno ar suvalgius kelis šaukštus rūgštaus pieno, jau gaunami reikalingi proteinai. Vegetarai taip pat naudoja "hot sauces" – Kaip Durkees – kad skonis nebūtų įkyrus.

Kiek teko pastebėti, Vyriausybė nesiteikia parūpinti žmonėms šių reikalingų proteinų. Bet ko galima iš jų tikėtis, kada imdami didžiules paskolas iš Tarptautinio Valiutos Fondo ir kitų, jie net nesiteikia parūpinti, kad būtų švaraus pieno naujagimiams – o kaip žinome, Lietuvoje karvės serga leukoze ir daktarai šiuo reikalu labai susirūpinę.

Apie politinę padėtį šiuo metu labai trumpai – turėjau išsamius pokalbius su žmonėmis kaip Romualdu Ozolu, Albertu Šimėnu, buvusiu Finansų Ministru p. Kūnevičiane. Visi padėtį įvertino kaip kritišką – ir ekonominę ir politinę. Įdedu kopiją Krikščionių Demokratų kreipimosi į Vyriausybę kad informuotų Seimo narius apie paimtas paskolas. Iš tikrųjų, tai neįtikėtinas reikalas, kad Vyriausybė nesiteikia Seimą informuoti, nors tai reikalauja Konstitucija. Buvo atvažiuavęs Černomirinas, buvo pasirašytos 9 sutartys. Černomidri-

nas išvažiavo besišypsodamas kaip katinas praryjęs pelę, o Seimo nariai nematė sutarčių tekstų. Motinos, žuvusių ar nukentėjusių sovietų kariuomenė, badavo – valdžia / vyriausybė nekreipė dėmesio. Pensininkai ir invalidai suruošė demonstraciją - valdžia / vyriausybė juos ignoravo. Žemdirbiai suruošė demonstraciją priešais Ministerijos rūmus – o premieras išvažiavo į Kaišiadorius – išvažiavo ir kiti ministrai.

Pensininkų ir invalidų yra apie 900,000 – visi turi teisę balsuoti. Nežinau tiksliai kiek žemdirbių – bet manau nemažas skaičius. Manau, kad nėra sunku prieiti išvados, kad ši valdžia nesirūpina, kad gali būti reikalaujami neeiliniai rinkimai, jei jie taip puikiai nekreipia dėmesio į tokius skaičių balsuotojų. Žmonės gal manė, kad komunistų administratyvinė patirtis ko tai verta – o dabar matoma jų nekompetencija. Dėka tos nekompetencijos sugriuvo visa supuvus imperija ir mes vis jautėme ir jaučiame pareigą padėti.

Manau, kad daug kas supranta, jog padarė didžiulę klaidą, išreikšdami jiems pasitikėjimą – jokio gerbūvio nėra, o pavojus, kad Lietuva bus supančiota su Maskva, labai didelis. Štai pašalinta derybom su Rusija komisija; štai komunistai staiga didieji demokratai – negali ryžtingai siekti, kad Lietuva būtų priimta į NATO – tegul tauta tai nusprendžia referendumu. O referendumą suruošti reikia laiko – gali imti net daug laiko – priedo likęs senas sovietinis įstatymas, pagal kurį, kad referendumas galiotų, turi už jį balsuoti virš 50% visų galinčių balsuoti.

Darykit savo išvadas. Žinoma, padėtis nuolat keičiasi, Žirinovskio partijos stiprus pasirodymas rinkimuose gal pabudino lietuvių ir ko gero toks referendumas praeitų.

Spaudoje daug rašoma apie ypatingos Padėties įstatymą, kuriuo būtų apribotos ar pašalintos visos žmogaus teisės ir, manau, kad tas įstatymas būtų labai parankus politiniams tikslams. Surežisuoti kokią "grėsmę visuomės rimčiai" neturėtų būti sunku; gal tik tada būtų sunkiau gauti reikalingas paskolas. Tame viltis ir galbūt vėl reikės atsiraitojus rankoves rašyti laiškus senatoriams, kongresmenams, prezidentui.

Švenčių metu nuolat masčiau, kokia aš laiminga, kad nereikėjo gyventi komunistinėje sistemoje, kur nuolat pažemintas žmogus, neturintis teisių, kad nereikėjo gyventi uždaram pa-

saulyje, kuriame keli bukapročiai cenzūravo informaciją, ar guldė į psichiatrines ligonines.

Dėkoju Jums už daugelį metų darbą išlaikant lietuvių, už Jūsų pasiaukojimą ir šviesumą. Darbo dar daug beliko, nežiūrint, kad Lietuva laisva.

P.S. Taip pat Lietuvoje kritiška padėtis su avalyne – paieškojus, gali rasti batus už 70-80 litų bet ar rasi reikalingus? Šiaip, batai kainuoja 240-400 litų.

Linkėdama Jums viso geriausio šiais metais, lieku

Su gilia pagarba

Jūra Vizbarienė,
New York

SPORTININKAMS ŽINOTINA

VYRŲ SENJORŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

1994 m. ŠALFASS-gos vyrų senjorų krepšinio pirmenybės įvyks 1994 m. vasario 12-13 d.d., Hamiltone, Ont. Vykdo – Hamiltono LSK Kovas.

Senjorų klasės amžius yra 35 m. ir vyresni, pagal 1994 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, gimusieji 1959 m. ir vyresni.

Pagal preliminarinės registracijos davinius, bus vykdomos tik senjorų pirmenybės. Ankščiau skelbtos ir veteranų (45 m. ir vyresnių) varžybos nebus prarastos dėl nepakankamo dalyvių skaičiaus.

Galutinė dalyvių registracija privalo būti atlikta iki 1994 m. sausio 29 d. imtinai, pas varžybų vadovą, šiuo adresu:

Arvydas Šeštokas, 1411 Winterbourne Dr., Oakville, Ont. L6J 7B5.

Tel. (416)-829-2289.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių sporto klubams, atlikusiems metinę 1994 m. ŠALFASS-gos narių registraciją.

Smulkias informacijas gauna visi krepšinį kultivuojantieji ŠALFASS klubai. Varžybų reikalais prašome kreiptis į A. Šeštoką.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

1994 m. ŠALFASS-gos
JAUNUČIŲ KREPŠINIO
PIRMENYBĖS
1994 m. ŠALFASS-gos

jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks 1994 m. balandžio 23-24 d.d., Clevelande, Ohio. Vykdo – Clevelando LSK Žaibas.

Varžybos numatomos prarasti šiose klasėse: jaunių B (1978 m. gimimo ir jaun.), ir jaunučių C (1980 m. gim. ir jaun.), jaunučių D (1982 m. gim. ir jaun.) ir jaunučių E (1984 m. gim. ir jaun.)

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams ar kitokiems sporto vienetams, atlikusiems metinę 1994 m. ŠALFASS-gos narių registraciją. Jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama žaisti kartu su vyresnėse klasėse. Mergaitėms yra leidžiama žaisti bemiukų komandose bei turėti grynai mergaičių komandas.

Preliminarinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 1994 m. vasario 28 d. imtinai, pas rengėjus, šiuo adresu:

Vidas Tatarūnas, 18202 Windward Rd., Cleveland, OH 44119.

Tel. 216-486-7916. Fax: 216-943-4485.

Pasibaigus preliminarinei registracijai bus paskelbta galutinė varžybų formata ir kitos tolimesnės informacijos.

Pilnesnės informacijas gauna ŠALFASS-gos klubai. ŠALFASS-gai nepriklausą vienetai dėl informacijos prašomi kreiptis į V. Tatarūną

ŠALFASS-gos CENTRO
VALDYBA

Vaizdas iš vėliausiųjų demonstracijų Vilniuje prie Seimo rūmų, kur reikalaujama geresnių gyvenimo sąlygų.
V. Kapočiaus nuotr.

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujimų ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykites šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

LATVIJOS LIETUVIAI ISTORIJS VINGIUOSE

Lietuvos Aidas, gruodžio 28., 1993

Daugiau kaip prieš 100 metų pirmieji lietuviai išeiviai kėlėsi į Latviją. Emigracija iš Lietuvos tai didesnėmis, tai mažesnėmis bangomis truko net iki pokario, kai daugeliui mūsų tremtinių ir buvusių politinių kalinų sovietinė valdžia neleido apsigyventi tėvynėje.

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Latvijoje buvo per 60 000 lietuvių, iš jų 35 000 vien Rygoje. Ryga jau tada buvo ir iki šių dienų išliko Latvijos lietuvių visuomeninės-kultūrinės veiklos centru. Latvijos lietuvių kultūros istorijoje, o ji – tai dalis visos mūsų tautos kultūros istorijos, aukso raidėmis įrašyti pirmųjų švietėjų vardai – poetas J. Miliauskas-Miglovara, Pr. Mašiotas, M. Šikšnys, A. Buividas. Tai jų ir jų bendražygių pastangomis įkurtos pirmosios tautinės draugijos ir lietuviškos mokyklos.

1923 metais įkurta Rygos lietuvių gimnazija turėjo didelės reikšmės lietuvių bei įsitvirtinti visoje Latvijoje. Ši gimnazija (o nuo 1944 metų – vidurinė mokykla) veikė iki 1948 m.

Per 25 jos gyvavimo metus baigė daugiau kaip 500 absolventų, kurių dauguma tęsė mokslus aukštesiose mokyklose. Jie paliko labai ryškų pėdsaką ne tik ilgametėje Latvijos lietuvių kultūrinėje veikloje, bet dalis jų persikėlė į Lietuvą ir čia uoliai dirbo kultūros baruose.

1932 – 1933 metais Rygoje įsitvirtino visus Latvijos lietuvius vienijanti organizacija – Latvijos lietuvių sąjunga, kuri Latvijos teritorijoje turėjo net 27 skyrius.

Penkis okupacijos dešimtmečius Latvijoje nebuvo nei lietuviškų mokyklų, nei draugijų. Todėl daugelis lietuvių nutautėjo. Tiek senbuviai vaikai, anūkai ir proanūkiai, tiek tarpukaryje atsikėlusieji į Latviją vaikai ir anūkai baigė latvių ir rusų mokyklas. Iš jų tik dalis moka lietuvių kalbą. Asimiliacijos procesus ypač spartina tautiniu požiūriu mišrios vedybos. Jų vaikai kalba dažniausiai toje vietoje vyraujančia kalba – latvių, rečiau rusų. Ji labai dažnai lemia ir mišrių šeimų vaikų tautybės pasirinkimą, kai jiems išduodamas pasas.

Vilniuje "Lietuvos Ryto" pardavėjas ir ankstyvas pirkėjas, skubęs į darbą.

Aleksas Jankūnas, gyvenantis Cicero, III. dalyvavo skautų stovykloje Palangoje ir tenykščiams skautams pasakojo apie skautavimą Amerikoje.

Asimiliacijos procesai intensyviausi miestuose. Dėl lietuviškų mokyklų stygiaus net Lietuvos-Latvijos pasienio zonoje lietuviai smarkiai nutautėja.

Prasidėjus atgimimui 1988 metų susibūrę per 500 Rygos lietuvių ryžosi atgauti savo istorines ir kultūrines tradicijas, atkurdami Latvijos lietuvių kultūros draugiją. Pirmininku išrinktas R. Ražukas, kiek vėliau jį pakeitė A. Liepinis. Įsiliojo į bendrą lietuvių visuomeninį gyvenimą 1991 metais įsikūrusi Rygos lietuvių tautinė draugija "Rūta" (pirmininkė – J. Budzinauskienė). Sukruto lietuviai steigti savo draugijas ir kituose Latvijos miestuose – Jelgavoje, Liepojoje, Daugpilyje, Bauskėje. Šiuo metu Latvijoje gyvena arti 35 000 mūsų tautiečių, iš jų daugiau kaip 6 000 – Rygoje.

Siekiant koordinuoti visų draugijų veiklą, derinti bendrus interesus, o svarbiausia – rūpintis mokyklų steigimu, išlaikymu bei centralizuotai palaikyti ryšius su Lietuva, 1991 metais įkurta Latvijos lietuvių bendruomenė. Jos pirmininku išrinktas R. Ražukas, pavaduotoja – J. Budzinauskienė. **Latvijos lietuviai šiandien**

Š.m. lapkričio mėn. Rygoje įvyko LL bendruomenės antroji ataskaitinė konferencija, kurioje dalyvavo 7-ios Latvijoje veikiančios lietuvių draugijos: 3 – Rygoje ir po vieną – Jelgavoje, Daugpilyje, Liepojoje ir Bauskėje.

Lietuvos Vyriausybė nupirko Daugpilio lietuvių kultūros draugijai "Rasa" pastatą, kuriame įsikurs Latgalijos lietuvių kultūros centras ir Lietuvos konsulas. Liepojos lietuvių draugija atgavo namą, kurį turėjo iki karo.

Šiandien, sunkiu visiems ekonominės suirutės laikotarpiu, mūsų draugijų pagrindinės problemos: kaip sumokėti už aukštą patalpų

nuomą, kaip išlaikyti meninių kolektyvų vadovų etatus.

Labai trūksta informacijos – tolsta nuo Lietuvos: kelionės brangios, retesnės išvykos, spaudos sulaukiame po 5-6 dienų. Lietuvos radijo laidos pas mus beveik negirdimos. Lietuvos TV laidas mato tik Liepoja ir Daugpilis.

Subatėje artimiausioje ateityje tikimasi sukurti dar vieną draugiją, kuri prisidės prie Latgalijos regiono lietuvių kultūros centro įkūrimo.

Į naująją LLB Tarybą konferencijoje išrinkti visų Latvijos lietuvių draugijų pirmininkai, Latvijos lietuvių bendruomenės pirmininke J. Budzinauskienė, pavaduotoja – A. Liepinis.

Pirmininkė J. Budzinauskienė kvietė visus delegatus ir Tarybos darbo grupių atstovus į nuoširdų darbą – reikia išsaugoti lietuvių Latvijoje.

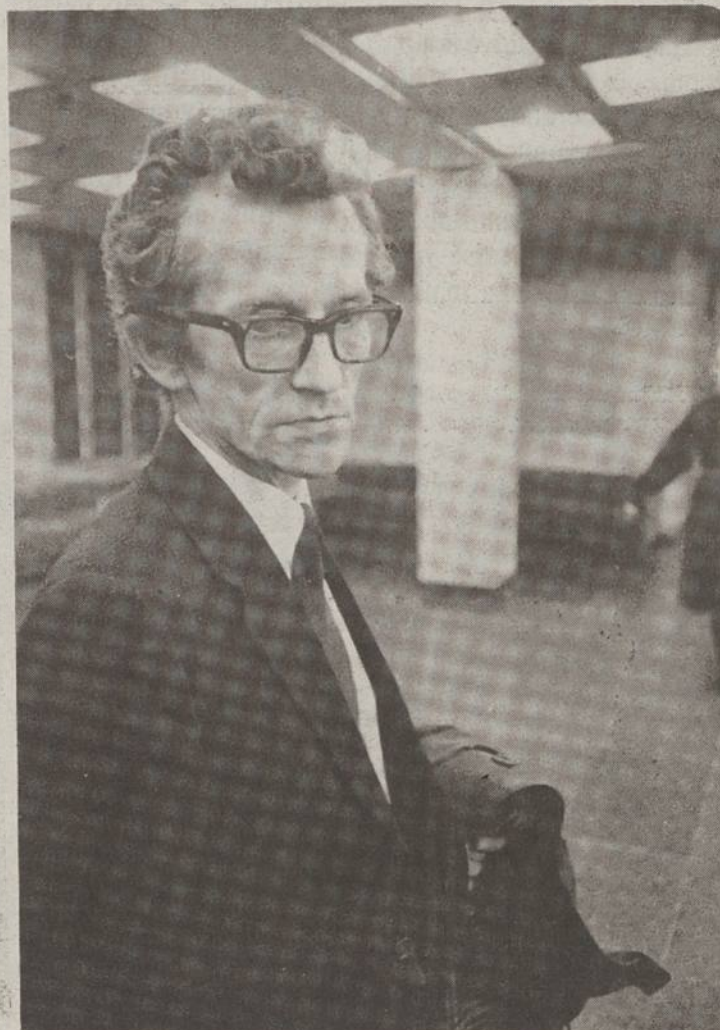
Jonas Bakanas

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auokojo:**

Santvaras St., Boston	10.00
Paliulis P., Cambridge	10.00
Martišauskas S., Brockton ..	15.00
Bliudnikas E., Centerville ..	10.00
Zdanys J., W. Hartford	20.00
Kazlauskas J., Waterbury ..	20.00
Vaičiūnas R., Stony Point ...	12.00
Kidolis V., Woodhaven	20.00
Giedraitis J.L. E. Northport ..	10.00
Jauniškis R., Ft. Salonga ...	20.00
Grajauskas V., Jeffersonville ..	5.00
Janušonis G., Rochester	20.00
Ramanauskienė I., Daytona ..	15.00
Sandargas A., Ormond B. ...	10.00
Oniūnas B., Juno B.	10.00
Žvynys J., St. Pete	20.00
Vilčinskis C., Gulfport	10.00
Kleinaitis M., St. Pete.	20.00
Degėsys D. M.D. St. Pete ..	30.00
Bartkus P., Newbury	5.00
Bruožis K., Cleveland	5.00
Drabišius V., Cleveland	5.00
Variakojis RP., Rocky R. ..	20.00
Jasinevičius J., Euclid	10.00
Jokubaitis V., Euclid	5.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

Ilgokai buvęs Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas J. Tūmelis. Kad Sąjūdis silpnėjo, matyt anksčiau, buvusių vadovų buvo apsispręsta jo vietoj išsiauginti konservatorius. Ar tai bus pats geriausias sprendimas – parodys ateitis.

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road 407-622-5000
North Palm Beach, FL 33408 407-626-6562 res.
SE Corner of PGA Bridge 407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

CLEVELANDE ir apylinkėse

PARAPIJOS ŠIMTMETIS

1995 m. Clevelando Šv. Jurgio parapija švęs 100 m. sukaktį. Nuo pėmai Parapijos Taryba ruošiasi šiai svarbiai sukakčiai atšvęsti. Renkama medžiaga parapijos istorijos leidiniui atspausdinti, kuris kartu būtų ir Clevelando Lietuvių istorija.

Parapijos ir Clevelando lietuvių organizacijos kviečiamos prisidėti prie šių pastangų. Klebonas kun. Juo-

zas Bacevičius arba Antanas Bacevičius, Sr. (tel. 381-3021) laukia clevelandiečių talkos ir pasiūlymų

*** Ger. J.

PŪGOS IR ŠALČIAI

Po Kalėdų atėjo žiemos savaitės su pūgomis bei šalčiais. Sausio 19 d. Clevelande sulauktas naujas šalčio rekordas: -20° Farenheito arba -29° Celsijaus skalėje.

Ger. J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

atlanta IE, Inc.

AIR CARGO

SIUNTINIAI LAIVU

MAISTO SIUNTINIAI

PINIGŲ PERSIUNTIMAS

VISA TAI GREITAI IR SAUGIAI PRISTATYSIME (LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, RUSIJĄ, BALTARUSIJĄ IR UKRAINĄ)

2719 West 71 Street, Chicago, IL, 60629
(312)434-2121 ; 1-800-775-SEND

MŪSŲ SKYRIAI:

636 East 185th Str., Euclid, OH, 44119
tel. (216)481-0011

447 Correy Ave, St. Pete Beach, FL, 33706
tel. (813)363-7700

85-17 101 Str., Richmond Hill, NY, 11418
tel. (718)441-4414

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio - ketvirtadienio	9:00 - 4:00
Penktadienį	9:00 - 6:00
Šeštadienį	9:00 - 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

KEGLIAVIMO TURNYRAS

įvyks Vasario 19 d., 2:30 v.v., Wickliffe Lanes (Euclid Ave. ir E. 305 St.). Prizų įteikimas laimėtojiems ir pobūvis po tumyro įvyks ten pat. Visus norinčius kviečiame dalyvauti. Dėl smulkesnės informacijos skambinkit: A Nagevičiui 845-8848.

PARENGIMAI

- VASARIO 19 d. 2:30 v. Kegliavimo turnyras Wickliffe Lanes (Euclid Ave. ir E. 305 St.).
- KOVO 5 & 6 d. - Žaibo Dienos Vakaras-loterija "Reverse Raffle", sporto varžybos, etc.
- KOVO 20 d. Dievo Motinos parapijos patalpose Kaziuko Mugė
- KOVO 26 d. 7 v.v. Šv. Kazimiero lit. mokyklos choro Pavasarinis koncertas, Dievo Motinos salėje.
- BALANDŽIO 10 d. Atvelykio stalas - Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto.

- BALANDŽIO 17 d. 4 v. p.p. Jungtinio choro Toronto "Volungės" ir "Dievo Motinos" Religinis koncertas, D.M. parapijos šventovėje.
- BALANDŽIO 23 & 24 d. d. Š. Amerikos Lietuvių 1994 m. Jaunučių Krepšinio Pirmenybės Clevelande. Rengia LSK ŽAIBAS
- GEGUŽES 15 d. Aldonos Stempuženės koncertas.
- GEGUŽES 30 d. Memorial day

- apeigos - mišios - pusryčiai rengia Katalikų karo veteranų postas 613 Šv. Jurgio Parapijoje 8:30 ryto.
- LIEPOS 17 d. Šv. Jurgio parapijos gegužinė pradž. 11:30 ryto Šv. Jurgio sodyboje.
- LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 - 3:30 p.p.
- GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje pradž. 9:30 v.v.

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr - 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr - 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr - 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr - 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

PREZIDENTO LAIŠKAS UŽJAUČIANT LOS ANGELES GYVENTOJUS

Vilnius, 1994 m. sausio 19 d.
Gerbiamas pone Čekanauskai,

Leiskite per Jus išreikšti nuoširdžią užuojautą visiems Los Angeles ir miesto apylinkėse gyvenantiems lietuvių kilmės amerikiečiams ir Lietuvos Respublikos piliečiams, kuriuos palietė didelė nelaimė – žemės drebėjimas. Ši žinia iš Los Angeles sukrėtė Lietuvos žmones, mintimis jie yra su Jumis.

Jau pasiunčiau užuojautos telegramą Los Angeles miesto vadovams. Prisimindamas praėjusiais metais įvykusius susitikimus su miesto gyventojais, tautiečiais, pažindamas jų ryžtą ir sugebėjimus, aš neabejoju, kad bus pasirūpinta likusiais be pastogės, kad greitai Los Angeles nesimatys jokių žemės drebėjimo pėdsakų.

Tačiau neatgaivinsi nelaimės aukų, dėl kurių mes visi liūdime.

Linkėdamas ištvermės.

Nuoširdžiai Jūsų

A. Brazauskas

A. MARKEVIČIUI,
A. PEČIULIUI Californijoje.
Vilnius, 1994 m. sausio 18 d.

Nors ir Lietuvos žemė dėl išorinių ir vidinių veiksnių nūnai svyruoja, mes pašiurpę sužinojome apie gamtos nelaimę, užgriuvusią jūsų gražųjį miestą ir, be abejonės, jus, mūsų bičiuliai. Užjaučiame visus nukentėjusius, linkime stiprybės, ištvermės ir solidarumo. Tėvynės Sąjungos

(Lietuvos Konservatorių)

Pirmininkas

Vytautas Landsbergis

L. RĖZOS PALIKUONĖS
MUMS NEŠA
DŽIAUGSMĄ

Yra Neringos mieste vietų, susijusių su tautosakininko, lietuvių liaudies dainų skleidėjo L. Rėzos vardu. Tai E. Jonušo paminklas – L. Rėzai Pervalkoje ir poeto vardu pavadinta gatvė Juodkrantėje. L. Rėzai dėkingi už tai, kad jis padovanojo mums K. Donelaitį, tuo padarydamas pradžią lietuvių grožinei literatūrai. Ypač buvo džiugu susi-

tikti vasarą su poeto L. Rėzos palikuonėmis poniomis Elizabeth Miess ir Ursula Schulze – Rėzaitėmis, viešėjusiomis poilsio namuose "Ažuolynas", Juodkrantėje.

Maloniai buvau nustebinta, gavusi ponios Elizabeth Miess ir jos sesers Lilianos Holop-Rėzaičių laiškus iš Amerikos. Mane sužavėjo tai, kad, gyvendamos taip toli nuo gimtinės, jos sugebėjo išsaugoti gimtąją kalbą ir raštą. Ne kiekvienas, gyvendamas Lietuvoje, gali tuo pasigirti. Ypač mane sujaudino abiejų seserų, dvynukių, nuoširdumas, jautrumas, dėmesys mums. Jų atsiųstos kalėdinės dovanėlės Juodkrantės mokyklos mokiniams, mokytojams bei kai kurioms šeimoms suteikė visiems nemažą džiaugsmo. Noriu iš širdies padėkoti toms puikioms, jautrioms, taurioms moterims. Noriu padėkoti už užsakytą laikraštį "Dirvą", leidžiantį pajusti lietuvių emigrantų gyvenimą.

Juodkrantės pagrindinėje mokykloje ruošiamas nedidelis muziejelis L. Rėzos atminimui. Juodkrantės centre iškils biustas – paminklas poetui.

Gal tai padės mums dar labiau suartėti.

*

Sveikinu Jus su Naujaisiais 1994 metais, linkiu sveikatos, energijos. Labai džiaugiuosi, galėdama skaičiuoti Jūsų laikraštį. Norėčiau, jei tai įmanoma, išreikšti padėką poniai L. Holop-Rėzaitėi.

A. Balsevičienė, Juodkrantė

DR. KAZYS
MARTINKUS (1953-1984)

Š. m. sausio 13 d. suėjo 10 metų kai mirė Kazys Martinkus, Ph. D. Ta proga Chicagoje, Wisconsin ir Lietuvoje buvo aukojamos Šv. Mišios jo prisiminimui.

Gimęs ir augęs Chicagoje, dr. Kazys buvo labai pamilęs tėvų žemė, kurią aplankė du kartus.

Studijuodamas Storres Connecticut universitete, atnaujino ir vadovavo lietuvių studentų klubui ir dėstė lietuvių kalbą universitete.

1989 m. Lietuvoje Kryžių kalne buvo pastatytas kryžius jo atminimui.

1982 m. baigęs Storres Connecticut universitetą biochemijos daktaratu, Kazys buvo pasiruošęs daryti tyrimus vaistų srityje. Tad

jo atminimui 1985 m. buvo įsteigtas stipendijų fondas. Stipendija jau yra pasinaudoję vienuolika (11) lietuvių kilmės studentų, siekiančių magistro ar doktorto laipsnį, tyrinėdami vėžį biochemijos, chemijos, farmacijos ar medicinos srityse.

Suinteresuoti gauti daugiau informacijos ir stipendijos aplikacijos formą, rašyti:

Dr. Kazys Martinkus
Memorial Scholarship Fund
Kristina Martinkus
7120 S. Richmond
Chicago, IL 60629-3011
USA

PARAMA
AKADEMINĖMS
RELIGIJOS STUDIJOMS
LIETUVOJE

Nuo 1992 m. gruodžio mėnesio Vilniaus Universitete veikia tarpfakultetinės Religijos Studijų ir Tyrimų

Sovietų šarvuočiai Vilniaus gatvėse lietuviams nešė siaubą ir mirtį. Dabar džiaugiamasi, kad nėra jų, nėra gatvėse ir ginkluotų sovietų kareivių.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

reikėtų sudeginti slaptus buvusios Rytų Vokietijos saugumo policijos STASI archyvus, nes jie tik sukelia rietenas, politinį nepastovumą ir apsunkina abiejų Vokietijos dalių suvienijimą.

Niekas nežino, kiek tų slaptų dokumentų buvo sunaikinta prieš Rytų Vokietijos režimo žlugimą. Kai kurių miestų, apskričių pareigūnai, laikams keičiantis, bylas sudegino, kiti – ne.

Slaptiems archyvams prižiūrėti valdžia sudarė komisiją, vadovaujamą Rostoko miesto buvusio kunigo Joachim Gauck. Jis turi teisę patikrinti kandidatų į vyriausybės vietas praeitį, pasiremdamas STASI bylomis. Jas leidžiama peržiūrėti advokatams, kurie gina kaltinamuosius už praeities prasižengimus.

Bylos prieinamos buvusiems politiniams kaliniams ir kitiems nuo komunistinio

režimo nukentėjusiems.

TRUMPAI:

– Anglijoje Kento kunigaikštienė paskelbė, kad ji pereina į katalikų tikėjimą.

– Britų bendruomenės kraštų piliečiams nebus leidžiama be vizų lankytis Britanijoje. Britanijai įsijungus į Europos Sąjungą, vizų reikalus nuo 1996 m. pradės tvarkyti Europos Sąjungos komisija.

– Bielorussijoje vis daugiau rėmėjų randa naują politinę partiją – Liaudies Frontas. Jo vadas Zenon Pozniak reikalauja, kad komunistų partija būtų visai uždrausta, jos buvę veikėjai penkerius metus negalėtų užimti jokių valdžios vietų. Gintis nuo Rusijos Pozniak siūlo įsteigti naują sąjungą, kurioje priklaustų: Estija, Latvija, Lietuva, Bielorussija ir Ukraina. Tokia sąjunga vadinama "Nuo marių iki marių".
